

HELSINGIN KAUPUNGINKIRJASTO
HELSINGFORS STADS BIBLIOTEK
HELSINKI CITY LIBRARY

Helsingin kaupunginkirjaston toimintakertomus 2007

Helsingin kaupunginkirjasto	3
Organisaatio	3
Kaupunginkirjasto pähkinäkuoressa	4
HelMet-kirjasto – rajatonta valinnanvapautta	4

Kirjastotoimen johtajan katsaus	5
---------------------------------	---

Kirjastojen vuosi	
– toimintaa, tapahtumia, yhteistyötä	7
Verkkokirjasto kasvatti suosiotaan	15
Kohtaamispaikan toiminta jatkui vilkkaana	16
Kirjastoautoilla uusia aluevaltauksia	17
Kotipalvelu sai julkista tunnustusta	17
Laitoskirjaston käyttö kasvoi	18
Asiakastietokoneilla 100 000 rekisteröitynyttä asiakasta	18

Tapahtui taustalla	
– tukiyksiköiden työn tuloksia	19
Kokoelmaa kehitettiin asiakasta kuullen	19
Tietoa kokoelmista ja niiden käytöstä	21

Muu tiedonsaannin tukeminen	23
Eri asiakassegmenttien palvelujen kehittäminen	23
Tilat	26
Viestintä ja markkinointi	28
Tietoa henkilöstöstä	28
Henkilöstö voimavarana	29
Asiakaspalvelu	31
Osaamisen kehittäminen	31
150-vuotisjuhlavuosi lähestyy – historiikki työn alla	32
HelMet-yhteistyö	32

Valtakunnallinen kirjastopolitiikka	
– keskuskirjastotoiminta	34
Yleisten kirjastojen neuvosto kokoontui kaksi kertaa	34
Keskuskirjastotoiminta	35

Kansainvälinen yhteistyö	36
Opetusministeriön kanssa toteutetut hankkeet	36
Helsingin kaupunginkirjaston edustajien virkamatkat	37

Vieraita 16 eri maasta	38
Henkilövaihtoa Riikaan ja Tukholmaan	38
Kansainvälinen harjoittelija Saksasta	38
Kansainväliset seminaarit	39
Muu toiminta	39

Talouskatsaus	40
---------------	----

Ympäristöpolitiikka, -tavoitteet ja ympäristöindikaattorit	41
--	----

Riskienhallinta ja sisäinen valvonta	41
--------------------------------------	----

Kulttuuri- ja kirjastolautakunnan toiminta	42
--	----

Liitteet	43
Liite 1. Laina- ja kävijämäärät 1990–2007	43
Liite 2. Väestö ja lainaajat 2007 ja 2002	44
Liite 3. Laina- ja kävijät kirjastoittain 2006 ja 2007	45
Liite 4. Talous ja tunnusluvut 2007	46

Toiminta-ajatus

Helsingin kaupunginkirjasto on kansalaisten peruspalveluna avoin kaikille. Osana maailmanlaajuisista kirjastoverkkoa tarjoamme asiakkaillemme esteettömän pääsyn kulttuurin ja tiedon lähteille.

Kehitämme vuorovaikutteisesti kirjastopalveluja, joita helsinkiläiset tarvitsevat toimiakseen yhteiskunnan aktiivisina jäseninä ja saadakseen iloa elämäänsä.

Arvot

Asiakaslähtöisyys, luottamuksellisuus, moniarvoisuus, moniulotteisuus, taloudellisuus, tasa-arvo

Visio 2010

Rajaton kirjasto – sivistyksen ja elämysten lähde elämänkaaren kaikissa vaiheissa.

Strategia

Pitkäaikaisen asiakassuhteen saavuttaminen ja ylläpitäminen.

Organisaatio

Kaupunginkirjasto pähkinäkuoressa

Helsingin kaupunginkirjasto (per. 1860)

- 35 kirjastoa ja pääkirjasto
- 2 kirjastoautoa
- 1 lehtisali
- 11 laitospkirjastoa
- kotipalvelu
- 500 henkeä
- kokoelma 1,9 miljoonaa nidettä

Keskiverto helsinkiläinen lainasi vuoden aikana 16,9 teosta ja asioi kirjastossa 11,2 kertaa.

HelMet-kirjasto – rajatonta valinnanvapautta

Helsingin kaupunginkirjasto on yksi neljästä HelMet-kirjastosta. Muut kirjastot ovat Espoon, Kauniaisten ja Vantaan kaupunginkirjastot

Helmet-kirjasto
(Helsinki Metropolitan Area Libraries)

- 62 kirjastoa
- 6 kirjastoautoa
- 1 lehtisali
- 14 laitospkirjastoa
- kotipalvelu
- 900 henkeä
- kokoelma 3,6 miljoonaa nidettä

Lainoja tilastoitiin yhteensä 17,1 miljoonaa, käyntejä 11,0 miljoonaa. HelMet-aineistohaus-
sa asioitiin 4,9 miljoonaa kertaa.

Kirjastotoimen johtajan katsaus:

Kertomusvuonna kaikki hyvin – edessä suuria haasteita

Uusiudu – mutta pidä huoli myös perinteestä! Näin voisi kiteyttää kirjastonkäyttäjien erilaisia odotuksia tänä päivänä. Esimerkiksi: kirjaston toivotaan olevan elävä kohtaamis- ja tapahtumapaikka – mutta siellä halutaan säilyttää myös hiljaisuus. Tai: kolmasosa lainauksesta on muuta kuin kirjalainoja – mutta kirja on kuitenkin kunnia-asemassa kirjastossa.

Kirjaston vahvuus, mutta samalla sen suurin haaste palvelujen tarjoamisessa on, että se on kaikille avoin ja palvelee kaikenikäisiä. Tämä on otettu huomioon myös kaupunginkirjaston toiminnan suunnittelussa. Vuoteen 2010 asti ulottuvan visiomme mukaan tarjoamme palveluita elämäntaakan kaikissa vaiheissa. Visiota toteuttava strategia on pitkäaikaisen asiakassuhteen strategia.

Miten hyvin olemme sitten onnistuneet toteuttamaan tavoitteitamme ja vastaamaan käyttäjiemme odotuksiin vuonna 2007?

Päällisin puolin kaikki näyttää hyvältä. Lainausta ja kirjastokäynnit säilyivät edellisen vuoden tasolla. Verkkokäynnit jatkoivat kasvuaan ja olivat ensimmäistä kertaa suuremmat kuin kirjastokäynnit. Kirjalainauksen osuus pysyi ennallaan, samoin lastenaineiston lainaus. Kaikissa kirjastoissa tehdyn asiakaskyselyn mukaan kirjastonkäyttäjät ovat hyvin tyytyväisiä palveluun ja antavat sille korkean arvosanan.

Mutta pinnan alla poreilee. Vaikka käyttöluvut pysyivät vakaina ja käyttäjät olivat tyytyväisiä, on aktiivisten lainaajien osuus vähentymässä. Vuoden 2002 huippuluvusta, jolloin 45 prosentilla helsinkiläisistä oli kirjastokortti, on vuoden 2007 vastaava luku vajaa 36,3 prosenttia. Erityisesti nuoret, jotka aiemmin olivat kaikkein aktiivisimpia kirjastonkäyttäjiä, ovat luopuneet aineiston lainauksesta. Toisaalta kirjasto ei ole onnistunut tavoittamaan uusia käyttäjiä vähemmän aktiivisista ikäryhmistä, esimerkiksi iäkkäimmistä.

Käyttäjät ovat tyytyväisiä – mutta jättävät silti kirjaston. Mistä tämä johtuu? Pääkaupunkiseudun kirjastot hakivat vastausta tähän kysymykseen tilaamalla ulkopuoliselta toimittajalta ei-käyttäjätutkimuksen. Kohderyhmäksi valittiin kaksi ikäryhmää, 15–25 -vuotiaat sekä 55–65 -vuotiaat ja heidän joukostaan henkilöitä, jotka olivat käyttäneet kirjastoa, mutta lopettaneet sen käytön.

Ja selityksiähan löytyi. Nuoret tunsivat paremmin kuin iäkkäämpien ryhmä kirjaston tarjoamien palvelujen moninaisuuden, mutta eivät olleet silti tulleet ajatelleeksi kirjastoa kun tarvitsivat tietoa tai lukemista. Osa heistä ei myöskään tuntenut itseään tervetulleeksi kirjastoon. Vanhempi ikäryhmä tunsivat paremmin perinteiset palvelut kuin uudet. Palvelut koettiin pääsääntöisesti kiinnostavina, mutta niiden monipuolisuus on heikosti tiedossa. Kirjasto arvioitiin myös rutiininomaiseksi ja näkymättömäksi sekä passiiviseksi itsensä esille tuomisessa.

Ei-käyttäjien mielipiteet vahvistivat osittain sitä, mitä ennestään tiedettiin. Kirjasto on entistä kovemmassa kilpailussa ihmisten ajankäytöstä ja tietoisuudesta. Palvelujen on lähdettävä asiakkaiden tarpeista ja niistä on tiedotettava näkyvästi. Selvityksen tuloksia hyödynnetään tietysti tulevan toiminnan suunnittelussa, mutta toivottavasti jo tämä, vuoden 2007 toimintakertomus kertoo, että olemme matkalla oikeaan suuntaan.

Vuoden 2007 aikana kirjastoissa oli runsaasti erilaisia tapahtumia ja ne olivat entistä vahvemmin osa paikallisyhteisöään. Asiakassegmentit on palvelutarjonnassa huomioitu ja erityisesti nuorten palvelujen kehittäminen on ollut vilkasta. Asiakaspalautetta kerättiin järjestelmällisesti ja siihen vastattiin. Kirjasto tarjoaa palveluita moni-

kanavaisesti, mutta sen erityinen vahvuus hakukoneiden maailmassa on, että kirjastossa kohtaa ihmisen ja saa henkilökohtaista palvelua myös verkon kautta tarjottavassa tietopalvelussa, jossa sielläkin vastaajana on ihminen, ei kone.

Uusi asiakaspalvelukulttuuri – uudenlaisia kohtaamisia

Kirjaston kehittämistyössä keskusteltiin runsaasti myös asiakkaan kohtaamisesta kirjastotilassa ja asiakaspalvelukulttuurin muutoksesta. Samalla kun eri kirjastojen palvelualueita uudistettiin ja tavoitteena oli lisätä asiakkaiden omatoimisuutta lainausten ja palautusten hoitamisessa, korostettiin henkilökunnan aiempaa aloitteellisempaa otetta kohdata asiakas ja opastaa tätä kirjastopalvelujen käytössä sekä mukaan ottamisessa palvelutapahtumaan. Henkilökohtaisen palvelun lisäksi myös kirjastotila on kirjaston vahvuus, jota käyttäjät arvostavat. Kirjastotilan kehittämiseksi vastaamaan paremmin asiakkaiden tarpeita käynnistettiinkin vuoden lopulla ulkopuolisen konsultin tuella projekti, jonka tavoitteena on uusia kirjaston palvelukonseptia ja tilasuunnittelua.

Erilaisia verkkopalvelujen kehittämiseen liittyviä hankkeita oli meneillään sekä valtakunnallisella että kaupungin tasolla. Niistä kaksi Kohtaamispaikka@lasipalatsi ja tietotekniikkaan ja musiikkiin profiloitunut Kirjasto10 kuuluivat kaupungin tietotekniikkastrategian kärkihankkeisiin teemalla ”Tietotekniikka kaikkien ulottuville”. Siinä tavoitteena oli kaupunkilaisten mediavalmiuksien parantaminen ja digitaalisen syrjäytymisen ehkäisy. Kohtaamispaikka to-

teutti tätä tavoitetta muun muassa lähikirjastoihin jalkautuvan liikkuvan läppäriluokan avulla.

Kaikkiaan kirjaston moninainen tarjonta tuki vahvasti kaupungin yhteisstrategioita. Edellä mainitut monikanavainen palvelu, asiakasryhmien aiempaa parempi huomioon ottaminen, uuden palvelukulttuurin luominen sekä kuntarajat ylittävä palvelujen tarjonta on asiakaslähtöistä palvelua. Syrjäytymistä taas ehkäistiin laajalla palveluverkolla, pitkällä aukioloajoilla sekä verkkopalvelujen kehittämisellä ja niiden käytön opastuksella.

Keskustakirjastohanke eteni

Merkittävin tulevaisuuteen suuntautuva tapahtuma oli se, että vuosia suunnittelussa ja keskusteluissa esiintynyt keskustakirjastohanke eteni uuteen vaiheeseen. Kaupunginjohtajan asettaman keskustakirjastohankkeen toteuttamismahdollisuuksia selvittävän työryhmän ohella hanketta selvittämään nimitettiin kaupunginjohtajan päätöksen mukaisesti selvitysmies, jonka tehtävänä on tarkentaa ehdotusta keskustakirjastokonseptin sisällöstä, yhteistyökumppaneista, sijoituksesta ja rahoituksesta. Selvitysmies jättää raporttinsa vuoden 2008 puolella.

Näin suurta hanketta ja sen merkitystä arvioidaan tietysti koko kaupungin strategian näkökulmasta ja sen toteuttaminen liittyy seudun innovatiivisuuden ja helsinkiläisten osaamisen vahvistamiseen. Kirjastolle hanke tarjoaa kuitenkin jo suunnitteluvaiheessa huikean mahdollisuuden luoda tulevaisuuden kirjastoa ennakoivia projekteja ja kehittää edelleen suomalaisten kirjastojen maailmallakin

tunnettua tasoa. Vuonna 2007 tunnettuus toi kaupungin kirjastoon enemmän ulkomaisia vieraita kuin koskaan aiemmin, 16 eri maasta kaikkiaan yli 500 vierasta, joille laadittiin tutustumisohjelma.

Kaupunginkirjasto saavutti vuonna 2007 sekä toiminnalliset että taloudelliset tavoitteensa. Toiminnan sitovat tavoitteet olivat aukiolotuntien määrä sekä verkko- ja asiakaskäyntien yhteenlaskettu määrä. Tuottavuus pysyi lähes edellisen vuoden tasolla. Pidemmällä aikavälillä toimintaa tarkastelemalla, voidaan kuitenkin todeta, että entisellä tasolla säilyneiden perinteisten palveluiden rinnalle on samalla henkilökuntamäärällä pystytty kymmenessä vuodessa luomaan kokonaan uusi palvelukanava, verkkopalvelu, jonka käyttö siis tänä vuonna ylitti perinteiset kirjastokäynnit. Tähän saavutukseen ei olisi päästy, ellei samaan aikaan olisi lisätty asiakkaiden omatoimisuutta ja itsepalvelua.

Uudistumista on siis tapahtunut. Kysymyksessä ei ole kuitenkaan vain palvelujen uudistaminen ja kirjastonkäytön muuttuminen, vaan taustalla on vahvasti myös henkilökunnan osaamisen ja tehtävien uudistuminen jatkuvan kouluttautumisen ja oppimisen avulla. Sama tahti jatkuu lähitulevaisuudessa – siitä pitävät huolen sekä käyttäjämme että kilpailijamme. Käyttäjien kuuleminen ja palvelujen suunnittelu heidän – ei meidän – tarpeista lähtien onkin suuri haasteemme. On kiitoksen paikka, mutta samalla on muistutettava, että laakereille ei voi jäädä lepäämään!

Maija Berndtson
kirjastotoimen johtaja

” Kirjastojen vuosi – toimintaa, tapahtumia, yhteistyötä

Kirjaston toimintaa ohjasivat kertomusvuodeksi laaditut avaintulosalueet. Niiden avulla kirjastot pyrkivät vastaamaan asiakaskunnan toiveisiin ja tarpeisiin ja tuomaan lisäarvoa kuntalaisten elämään.

Perustehtävässään – lainauksessa – kirjasto menestyi edellisvuoden tapaan: lainaus pysyi ennallaan 9,6 miljoonassa.

Laina- ja kävijämäärät vuosina 2007 ja 2006

Vuosi	Lainaus / miljoonaa	Kävijät / miljoonaa	Verkkokäynnit / miljoonaa
2007	9,6	6,4	6,4
2006	9,6	6,3	6,2

Avaintulosalueista keskeisimmät ja asiakkaille välittömästi näkyvää tulosta tuottivat muun muassa Suomen 90-vuotisjuhlavuoden ja Agricola-juhlavuoden huomioiminen, Kansalaiskanavahanke ja Digi-TV -kampanja. Keskeisiä olivat myös kokoelmien aktiivinen ja monin tavoin tapahtuva esittely eri kohderyhmille kirjastoissa, kouluissa ja verkkosivuilla. Rikhardinkadun kirjaston 125-vuotisjuhla ja Kulosaaren 100-vuotisjuhlaan osallistuminen olivat vuoden varrella niin ikään merkittäviä tapahtumia.

Kaiken kaikkiaan kirjasto järjesti vuoden kuluessa satoja erilaisia tapahtumia kirjailijavierailuja, kirjanäyttelyitä, satutunteja, musiikkiesityksiä ja opastus- ja koulutustilaisuuksia toimien näin sivistyksen ja elämysten tarjoajana, henkisen hyvinvoinnin ylläpitäjänä sekä tukena harrastuksissa, opiskelussa ja työhön liittyvissä velvoitteissa.

Suutarilan kirjasto.

Pääkirjasto

Eri sidosryhmien kanssa järjestettiin 22 erilaista tapahtumaa tms. Kirjanäyttelyitä oli yhteensä 20. Kirjavinkkausta oli kuulemassa 80 luokkaa, yhteensä 1 760 lasta.

Rakennussuojelun teemapäivä 8.5. houkutteli 300 kävijää. Pääluennoijana oli Porvoon suojelusta palkittu arkkitehti Pekka Hornamo ja Museoviraston suunnittelija Maire Heikkinen. Itse tuotetuista näyttelyistä merkittävin oli ”Puutarha kirjallisuudessa” -näyttely ja siihen liittyvä kirjoituskilpailu. Filosofinen ja suosittu Ikuisesti ajassa -keskustelutarja jatkui. Vuoden aikana oli kuusi filosofista iltaa.

Puutarha kirjallisuudessa -näyttely oli Pasilan kirjastossa 20.06.–14.08.2007.

Eteläinen alue

Rikhardinkadun kirjasto: kirjasto vietti 125-vuotisjuhla-vuotta ja järjesti asiakkaille ”Kirjastomuistot” kirjoituskilpailun, joka sai suuren suosion. Vuoden kuluessa järjestettiin lisäksi lähes sata tilaisuutta ja 45 kirjanäyttelyä eri kohde-ryhmille. Kulttuuriasiainkeskuksen kanssa toteutettiin 32 Runokylpylä- ja Baby-poesi -tilaisuutta.

Kirjasto 10: Stagella ja muissa tiloissa järjestettiin yli 80 tapahtumaa: näyttelyitä, konsertteja, tanssi- ja lauluesi-tyksiä. Vuoden suosituin tilaisuus oli Euroviisujen aikaan järjestetty Euroviisukaraoke, jossa laulaneet asiakkaat saivat laulunsa viisumuistoksi cd:lle tallennettuna.

Manga-työpaja Rikhardinkadun kirjastossa Taiteiden yönä. Vetäjänä Reima Mäkinen.

Ääneenlukumaraton Astrid Lindgrenin 100-vuotispäivänä Rikhardinkadun kirjastossa 14.11. Vuorossa Cecilia Eriksson.

Kirjasto 10:n Euroviisukaraokeen oli välillä jonoa. Stagelle päässeet saivat esityksensä cd:llä mukaansa.

Lauttasaaren kirjasto: kirjallisuuspiiri aloitti toimintansa ja kokoontui keskimäärin kerran kuukaudessa. Suomen 90-vuotisjuhlavuoden kunniaksi pidettiin kirjanäyttely. Mediapäivä järjestettiin 11.12. Lauttasaari-seuran ja Kohtaamispaikan Läppäriluokan kanssa.

Suomenlinnan kirjasto: Kirjasto täytti 50 vuotta 15.10. Saaren kirjailijat ja kuvittajat olivat tavattavissa kirjastossa juhlatiimin lauantaina, ja iGS-tietohuoltoasema vastasi asiakkaiden kysymyksiin perjantaina.

Töölön kirjasto: Kirjasto avattiin palvelualueuudistuksen jälkeen 1.3. Avajaisia juhlustettiin kahden viikon aikana mm. kirjailijavierailuin, sukututkimusiltoin, skype-opastuksin, Nordea-pankin tietoisuuskampanioin ja viettämällä lasten lauantaita. Mika Waltarin 99. syntymäpäivänä 19.9. kirjaston monitoimitila nimettiin Mika Waltari -saliksi.

Kannelmäen kirjasto.

Läntinen alue

Kannelmäen kirjasto: Suomen 90-vuotisjuhlavuoden merkeissä järjestettiin ”90 vuotta suomalaista iskelmä”-tapahtuma, jossa Maarit Niiniluoto esitelmöi ja laulatti innokasta kuulijakuntaa. 90-vuotisteemaan liittyen pidettiin 3.12. lausunta- ja kuorolaulutilaisuus. Senioreille järjestettiin kahdeksan kertaa Tarinatupa, jossa osallistujat saivat kertoa tarinoita elämänsä varrelta. Lisäksi pidettiin Ilmastomuutos-aiheinen näyttely, johon liittyi kokoelma-näyttely ja luento.

Kirjastonjohtaja Saara Ihamäki toivottaa vieraat tervetulleiksi Pohjois-Haagan kirjaston avajaisissa 5.2.2007.

Etelä-Haagan kirjasto: Itsenäisyyspäivää juhliittiin 5.12. Lapsilla ja nuorilla oli mahdollisuus lähettää terveiset 90-vuotiaalle isänmaalle. Terveiset kirjoitettiin tai piirrettiin lappuihin, jotka koottiin ilmoitustaululle kaikkien luettavaksi. Ne myös arkistoitii. Ohjelmistoon sisältyi myös ”viralinen” itsenäisyyspäivän laulu Sininen ja valkoinen (Jukka Kuoppamäki).

Pikku-Huopalahden lastenkirjasto: 18.9. vinkkauskilta, jossa satutunti, nukketatteriesitys ja kasvatusasiaa, järjestettiin yhdessä Mannerheimin Lastensuojeluliiton kanssa.

Malminkartanon kirjasto: 10.9. ”Tietysti voit sille jotain”-kiertueeseen liittyvä kansalaiskanava-tapahtuma, jossa lähipoliisit kertoivat työstään.

Munkkiniemen kirjasto: ”Pompeijilaisia kohtaloita” Paa-vo Castrén esitelmöi 22.3., ”Joutsenen purema” -matinea, jossa esitettiin Helvi Hämäläisen runoja kontrabasson säestyksellä 28.11.

Pitäjänmäen kirjasto: 11.9. kansalaiskanava-tapahtuma ”Tietysti voit sille jotain”. Aiheena alueen joukkoliikenne, paikalla asiantuntijat YTV:stä ja HKL:stä.

Pohjois-Haagan kirjasto: lähes 70 vierasta juhli uuden, modernin ilmeen saaneen kirjaston avajaisia 5. helmikuuta. Tähtien sota-näyttely kiehtoi isoja ja pieniä asiakkaita joulukuussa.

Keskinen alue

Kallion kirjasto: Kallion kirjaston arkkitehtuuria ja kaupunginarkkitehti af Segerstadia käsittelevä kirja ”Kallion kirjasto ja kaupunginarkkitehti Karl Hård af Segerstad” julkistettiin ja aiheesta kertova näyttely avattiin 3.4. Syyskuun 16. päivä oli koko perheen musiikkisunnuntai. Vuoden kuluessa järjestettiin 42 erilaista tapahtumaa aikuisille ja 22 tapahtumaa lapsille.

Kirjastonjohtaja Ritva Granlund ja kaupunginarkkitehti Karl Hård af Segerstadin pojanpoika ”Kallion kirjasto ja kaupunginarkkitehti Karl Hård af Segerstad” -kirjan julkistamistilaisuudessa 3.3.2007.

Käpylän kirjasto: Kaikkiaan Käpylän aluekirjastoyhdistyksen ja Käpylän kirjaston järjestämissä kirjailijailloissa kävi 356 kävijää. Yksi suosituimmista tapahtumista oli Asta Korpin kirjan ”Meidän Käpylä” julkistamistilaisuus 6.9. Vieraskirjaan kirjoitti nimensä 105 käpyläläistä, kaikki halukkaat eivät mahtuneet sisään kirjastoon.

Hannu Mäkelän alustus ”Don Juan, Venetsia ja Eurooppa” veti paikalle 42 käpyläläistä – enemmän kuin hänen tilaisuuksiinsa koskaan aiemmin. 15.1. Nobel-kirjailija Orhan Pamukin kääntäjä Tuula Kojo vieraili Käpylän kirjastossa. Paikalla oli 40 innokasta kuulijaa. Tuula Kojon vierailu aloitti samalla kirjastossa järjestettävät Nobel-illat.

18.4.2007 Käpylän aluekirjastoyhdistys ja Käpylän kirjasto järjestivät keskustelutilaisuuden Rikhardinkadun kirjastossa. Aiheena oli keskustakirjastosuunnitelma. Alustajana tilaisuudessa oli kirjastotoimen johtaja Maija Berndtson. Avauspuheenvuoron piti kulttuuri- ja kirjastolautakunnan varapuheenjohtaja Anni Sinnemäki. Kulttuuri- ja kirjastolautakunnan jäsenistä paikalla olivat myös Päivi Lipponen, Tiia Aarnipuu ja Ilari Iivonen. Puheenjohtajana toimi Tintti Karppinen Käpylän aluekirjastoyhdistyksestä. Keskustelijoita oli kaikkiaan 22.

Arabianrannan kirjasto: keskiviikkoamujen ”Irmelin ja käsinukke Vinskin satutuokio” oli yksi suosituimmista tapahtumista. Tuokioon olivat tervetulleita sekä vanhemmat että lapset. Kävijöitä oli keskimäärin 25 aikuista ja lasta.

Hyvää palautetta sai myös Suuri pienjyrsijäpäivä 8.3. Paikalla oli 60 Arabian peruskoulun oppilasta sekä hamstereita, marsuja, gerbiilejä ja luppakorvakani. Faunattaren henkilökunta esitteli eläimiä, niiden hoitoa ja elintapoja yms.

Arabianrannan kirjastolla on sopimus Taidemaalariliiton kanssa näyttelyjen järjestämisestä kirjaston tiloissa. Taidemaalariliitto hankkii taiteilijat ja vastaa näyttelyjen järjestämisestä. Kirjasto tarjoaa tilat ja tiedottaa mm. näyttelyistä Aralis-kirjastokeskuksen verkkosivuilla ja kaupunginkirjaston verkkosivuilla. Arabianrannan kirjastossa oli 11 Taidemaalariliiton taitelijoiden näyttelyä.

Vallilan kirjasto: Hyvän vastaanoton saaneet Mediapäivät järjestettiin 2.–4.10. Päivillä oli tietokoneen käytön ja verkkoasioinnin opastusta ja neuvontaa.

Irmeli Leeve, käsinukke ja keskittynyttä kuulijakuntaa Arabianrannan kirjastossa.

Pohjoinen alue

Maunulan kirjasto: Mediapäivät, eli internetistä saatavien palvelujen esittelyä asiakkaille 26.–28.11. Musavink-kaustilaisuudet sunnuntaisin 22.4. ja 21.10. Kävelysauvalainausta yhteistyössä liikuntaviraston kanssa.

Oulunkylän kirjasto: Taiteiden yönä 24.8. kirjasto avoina klo 22:een. Ohjelmassa lasten kirjasairaala, lapset piirsivät kirjastossa ja piirustuksista koottiin taidenäyttely, kamarikuoro Con Amore esiintyi, kirjastotanssit Haavekuva-orkesterin tahdittamana. Vuoden kuluessa 18 satutuokiota alle kouluikäisille. Satutuokioiden kirjoista julkaistiin tietoa kirjaston nettisivuilla.

Paloheinän kirjasto: kirjailijaillat, joissa yhteensä 150 kuulijaa. Vieraina Erkki Tuomioja, Mirkka Lappalainen ja Hellevi Arjava ja Terhi Utriainen.

Parasta on kun saa tehdä itse! Kirjasairaalan pienet hoitajat kunnostivat taiteiden yönä Oulunkylän kirjastossa reissussa rähjäntyneitä kirjoja. Hoidokkinsa he saivat omakseen.

Koillinen alue

Malmin kirjasto: Sidosryhmien kanssa järjestettiin yhdeksän digi-tv-opastustilaisuutta, lasten taidenäyttely Norr om stan 5.–10.11.

Jakomäen kirjasto: Hyvän vastaanoton saaneet Venäjä-aiheiset kirjallisuusillat 25.4. ja 23.5.

Puistolan kirjasto: Puistola-aiheinen runokilpailu lapsille ja aikuisille. Voittajat julkistettiin 29.11. asukasillassa.

Pukinmäen kirjasto: Melartin-ilta -konsertti ja esitelmä 29.11. Energiansäästöviikolla 8.–14.10. kirjanäyttely energiansäästöstä ja ekologista elämäntapaa esittelevistä kirjoista.

Miksi Viipuri menetettiin? -tilaisuus veti Suutarilan kirjaston väkeä täyteen 19.11. Kuvassa aiheesta kirjan toimittanut Eeva Tammi.

3-luokkalaisten kirjasto-suunnistajat maalissa ja kunniakirjoilla palkittuina Viikin kirjastossa.

Pukinmäen kirjasto.

Suutarilan kirjasto: 22.4. Nuorison sunnuntaikonsertti 25-vuotisen toiminnan kunniaksi. 19.11. suuren suosion saanut "Miksi Viipuri menetettiin" -esitelmä ja keskustelutilaisuus liittyen Suomen 90-vuotisjuhlavuoteen. 7.–22.2. "Nallemetsä" -näyttely yhteistyössä päiväkotia Seulasen kanssa.

Tapanilan kirjasto: 28.11. esittelyssä kirjallisuuden Finlandia-palkintoehdokkaat. 11.12. Elävä joulukalenteri, eli joululaulujen laulanta kirjaston edustalla, noin 100 osallistujaa.

Tapulikaupungin kirjasto: Lähiöarkkitehdin päivystys kahdeksana arki-iltana. Aiheena kaupunginosaa koskevat suunnitelmat.

Viikin kirjasto: 23.4. vieraana kirjailija Risto Isomäki ja esillä ilmastonmuutos-aiheinen näyttely. Myönteisen vastaanoton saanut Kirjastosuunnistus 3-luokkalaisten; kolmasluokkalaisten tutustuivat kirjaston antiin ja hyllyjen saloihin edeten tehtäväraastilalta toiselle.

Kulosaari 100 vuotta
-ohjelmalehtinen.

Poistokirjoista tehtyjä taideteoksia oli kesällä esillä Roihuvuoren kirjastossa. Tekijöinä olivat Porolahden yläasteen 7–9-luokkalaiset.

Syksyn satoa.
Sienineuvonta
kiinnosti Roihu-
vuoren kirjastossa
lokakuussa.

Kaakkoinen alue

Herttoniemen kirjasto: 6.7. trubaduuri Juha Peltomaa esitti Eino Leinin runoutta kitaralla säestäen. Lokakuussa Alpo Tuurnalan taidenäyttely: "Saaripäiväkirja" – akvarelleja ja tekstejä kolmelta vuosikymmeneltä. 10.10. trubaduuri Juha Peltomaa esitti lasten laululeikkejä: Aimo Mustosen ja Reino Helismaan lauluja.

Kulosaaren kirjasto: Kulosaaren kaupunginosa vietti 100-vuotisjuhlia, ja kirjastossa järjestettiin juhluvuoden kunniaksi monia tapahtumia. Merkittävin kirjaston järjestämä tilaisuus oli 10.10. kirjailija Kjell Westön esitys hänen Finlandia-palkitusta kirjastaan "Där vi en gång gått" (Missä kuljimme kerran). Paikkana oli Kulosaaren kirkon seurakuntasali, kuulijoita oli 67. Westötä haastatteli Parnasson päätoimittaja Jarmo Papinniemi.

Laajasalon kirjasto: vuoden huipputapahtuma oli 9.10. Ritva Enäkosken esitys aiheesta "Ikä saa näkyä, mutta ei välttämättä tuntua – mitä voin tehdä itse". "Loppuunmyydyssä" tilaisuudessa oli 54 kuulijaa.

Roihuvuoren kirjasto: 1.6.–31.8. näyttely "Kirja taideteoksena". Porolahden 7–9-luokkien kuvataiteen oppilaita kirjaston poistokirjoista. Lokakuussa kirjastossa oli sienineuvontaa, opastajana kotitalousneuvoja Tuula Kivialho Uudenmaan Martat ry:stä. Järjestäjänä Roihuvuoren Martat ja Roihuvuoren kirjasto. Osallistujia 55. Astrid Lindgrenin elämästä kertova nukketheateriesitys 22.11. esittäjänä Christel Grönroos.

Itäinen alue

Itäkeskuksen kirjasto: Lukupiiritoiminta käynnistyi, syksyllä perustettiin kolme ryhmää, vetäjänä toimi Satu Vähämaa. Ristikopiiritoiminta aloitettiin, vetäjinä olivat Jutta Leffkowsch ja Ritva Piipponen.

Stoan kirjavieras -sarja käynnistyi yhteistyössä Kulttuuri-asiainkeskuksen, Työväenopiston, Nuorisoasiainkeskuksen ja Arbiksen kanssa. Sarja sai hyvin näkyvyyttä ja tilaisuudet vetivät Stoan ravintolan täyteen yleisöä.

Yhteistyö MLL:n ja Isovanhemmat ry:n kanssa: yhteinen juhla, jossa kirjastossa soitettiin haitaria ja tanssittiin ja Itäksen oman kirjastomummi löytyi!

Viisi japanilaista ryhmää, joista kaksi TV-ryhmää, kävi tutustumassa lukemisprojekteihin. Kuvaa kirjastosta ja Tarja Lotvosen vinkkausesiintymisen välittyivät Japanin TV:hen.

Läheisyyttä ja rauhaa Itäkeskuksen kirjastossa. Isovanhemmat on kutsuttu lukemaan lapsille monissa muissakin kirjastoissa.

Kontulan kirjasto: 30 senioreille tarkoitettua ja runsaasti kiinnostusta herättänyttä tietokoneen käyttöön liittyvää opastustilaisuutta. 37 satutuntia, 520 kuulijaa.

Myllypuron lehtisali: Myllypuro-seuran järjestämä keskustelutilaisuus ostoskeskuksen rakennussuunnitelma- ta, 50 osallistujaa. Paikallisten taiteilijoiden pienimuotoisia näyttelyjä.

Vuosaaren kirjasto: Vuosaarelainen kirjailija Kaiho Nieminen vieraili Vuotalon kahvila Pokkarissa 8.2. ja veti jälleen kerran salin täyteen yleisöä. Edesmenneen vuosaarelaisen kirjailijan, Maila Pykkösen, iltaa vietettiin Pokkarissa 15.5. Ohjelmassa tietopuolista aineistoa, musiikkia, runoja ja keskustelua. 23.5. ja 26.5. järjestettiin satutunnit Vuosaaren kirjaston lastenosastolla. Lauri Seutu luki ihastuneelle kuulijakunnalle Maila Pykkösen satuja.

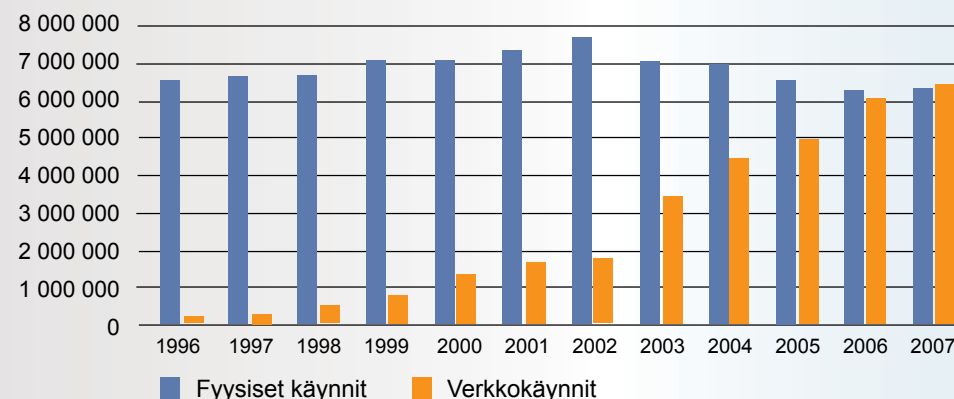
Värileikkejä, körötelyä, jumppaa... Vanhemmille ja alle 9 kuukauden ikäisille vauvoille tarkoitettu Vauvahelistin -tapah- tuma järjestettiin Vuosaaren kirjastossa marraskuussa.

Verkkokirjasto kasvatti suosiotaan

Verkossa tarjottavat kirjastopalvelut ovat kasvattaneet suosiotaan vuosi vuodelta. Kertomusvuonna verkkokirjastossa kävijöiden määrä ylitti ensimmäistä kertaa kirjaston historiassa fyysisten kävijöiden määrän.

Fyysiset käynnit ja verkkokäynnit 1996–2007

Verkkosivustossa on neljä kokonaisuutta:

HelMet, Lib.hel.fi, Kirjastot.fi ja erikoissivustot eli Helsinki-musiikki, iGS, Sanojen aika, Vimma, RikArt, Lastensivut ja Satukortisto.

HelMet-aineistohaku suosituin

Suosituin sivusto oli edelleen HelMet-aineistohaku. Sivulla asioitiin vuoden aikana 4,9 miljoonaa kertaa. Kasvu oli edellisvuoteen verrattuna 7 %. Internetin kautta varattiin aineistoa 1,1 miljoonaa kertaa. Yhteensä varauksia tehtiin 1,4 miljoonaa. Lainoja HelMet-kirjastoissa kirjattiin yhteensä 17,0 miljoonaa (sisältää uusinnat). Internetin kautta aineistoa uusittiin 4,5 miljoonaa kertaa.

Tärkeimmät käyttöön otetut palvelut olivat palautteissa runsaasti toivottu, eräpäivän lähestymisestä varoittava sähköpostiviesti (eräpäivätiedote) sekä mahdollisuus tallentaa lainaushistoria asiakkaan omaan käyttöön.

Lisäpalveluna HelMet-aineistohaun yhteydessä tarjottiin Ellibsin e-kirjojen lainauspalvelu.

Mahdollisuus kuunnella musiikkia Naxos Music Library -palvelun kautta otettiin kokeiluna käyttöön kesäkuussa, ja sen käyttö jatkuu myös vuonna 2008.

Verkkoyhteisöllisyyttä lisättiin Lib.hel.fi-sivuilla

Lib.hel.fi-sivun verkkoyhteisöllisyyttä, Kirjasto 2.0:aa, edistettiin julkaisemalla neljä keskustelufoorumia ja eri aiheita koskevia, kevennysluonteisia pikakyselyjä sekä lib.hel.fi:ssä että lastensivuilla. Kysy kirjallisuudesta -palvelu avattiin, ja kirjastosta saatavissa olevasta aineistosta kerrottiin verkkosivuilla tiedottein ja esittelyin. Aihepaketteja, tietopalvelun ammattilaisten kokoamia ja kommentoimia valikoimaluetteloita erilaisista aihepiireistä, julkaistiin edelleen. ”Paketit” sisälsivät kirjallisuutta, verkkomateriaalia, musiikkia ja elokuvaa.

Kohtaamispaikan toiminta jatkui vilkkaana

Kohtaamispaikka@lasipalatsi on kaupunginkirjaston hallinnoima, uusia toimintatapoja ja yhteistyökuvioita kehittävä yksikkö, joka toimii sähköisen asioinnin, digi-tv-palveluiden ja mobiilipalveluiden markkinointi- ja osaamiskeskuksena. Se on yksi Helsingin kaupungin tietotekniikkastrategian kärkihankkeista, ja toiminta rahoitetaan kaupungin innovaatorahastosta.

*Suunnittelija Kirsi Salminen avaa-
massa yhtä lukuisista Kohtaamis-
paikan tapahtumista.*

*Helsingin kaupungin
terveysvirasto rekrytoi
henkilökuntaa Kohtaamis-
paikalla.*

Kohtaamispaikalla toimivat kertomusvuonna Helsingin kaupungin virastojen lisäksi yritykset ja yhdistykset. Yhteistyössä julkisen ja yksityisen sektorin kanssa tuotettiin opastus- ja neuvontapalveluja sekä markkinoitiin Helsingin kaupungin tuottamia palveluja.

Kaikille avoimet ryhmäopastus- ja koulutustilaisuudet olivat edelleen suosittuja. Kertomusvuonna niitä pidettiin 42. Aiheina olivat mm. tietokoneen käytön alkeet, sähköinen asiointi, verkkopalvelujen käyttö, kännykän käyttö ja internet-puhelut.

Muuta vuoden aikana järjestettyä opastusta ja palvelua

- kirjastoissa järjestettiin läppäriluokka-Mediapäiviä, joissa opastettiin asiakkaille uuden sosiaalisen median käyttöä. Läppäriluokka valittiin syksyllä 2007 osaksi Suomen Kuntaliiton Kuntien hyviä käytäntöjä
- asiakkaille annettiin henkilökohtaista opastusta ja neuvontaa oman tietokoneen käytössä. "Läppäri-tohtorin" luona pistäytyi 75 asiakasta
- Kohtaamispaikka lainasi laajakaistan tai digisovittimen kotiin. Lainaustoiminta laajeni pääkaupunkiseudun muihin kirjastoihin
- digi-television ja digi-sovittimen hankinnasta pidettiin neuvontatilaisuuksia
- kohtaamispaikka oli mukana pääkaupunkiseudun kaupunkiohjelmaan kuuluvassa Kansalaiskanava-hankkeen "Tietysti voit sille jotain" -tapahtumassa. Kirjastokiertueilla järjestettiin tietoiskuja ja opastusta kansalaisvaikuttamisesta. Hankkeen vetäjänä oli Helsingin kaupunginosayhdistysten liitto ry, HELKA
- tammikuussa Yrittäjyyden viikkojen -tapahtumassa henkilökohtaisen opastuksen lisäksi yrittäjille markkinoitiin verkkopalveluita. Kohtaamispaikka on ollut mukana ideoimassa paikallista verkkopalvelua osaksi Yritys-Suomen verkkopalvelua. Lisäksi toimipisteen edustaja on ollut mukana toteuttamassa Helsingin kaupungin elinkeinostrategiaa.

Kirjastoautoilla uusia aluevaltauksia

Käytössä oli kaksi kirjastoautoa, aikuistenauto Stara ja lastenkirjastoauto Snadi. Autojen yhteenlaskettu lainaus laski hieman edellisvuodesta (kertomusvuonna 220 632, vuonna 2006: 228 842), mutta käyttö erilaisissa tilaisuuksissa lisääntyi.

Staran ja Snadin lisäksi käytössä oli myös vanha, päivittäisestä ajosta poistettu vara-auto, jolla vierailtiin tempauksissa ja tapahtumissa. Se ja muut autot kiersivät vuoden kuluessa 9 eri tapahtumassa lainaamassa. Lastenkirjastoauto oli mm. Helsingin messukeskuksessa Lasten messuilla 31.3–1.4., Kallio kukkii -tapahtumassa toukokuussa ja Taiteiden yön vilskeessä 24.8.

Festaribussi Kallio kukkii -tapahtumassa.

Kirjastoautot Narinkkatorilla 29.5. Agricola-juhlavuoden kunniaksi.

Kotipalvelu sai julkista tunnustusta

Kotipalvelun henkilökunta kukitettavana 20-vuotisjuhlavuoden kunniaksi. Kukittajana kirjastotoimen apulaisjohtaja Anna-Maria Soininvaara.

Kotipalvelu täytti 20 vuotta 1.9. Sen vuosilainaus kasvoi edellisvuodesta selvästi (vuonna 2007: 38 406, vuonna 2006: 34 958), ja asiakasmäärä nousi hieman (kertomusvuonna 468 asiakasta, vuonna 2006 420 asiakasta).

Palvelu sai julkista tunnustusta 12.9., kun YLE:n Suomi-express -ohjelmassa esiteltiin sen toimintaa ja luovutettiin ”Katsojien kiitos” -kunniakirja.

Laitoskirjaston käyttö kasvoi

Laitoskirjastotoiminnassa vuosi oli rauhallinen: vuoden kuluessa ei ollut toimipisteiden lakkautuksia eikä suuria muutoksia. Tämä näkyi lainaustilastoissa, sillä vuosi oli 2000-luvun ensimmäinen, jolloin lainaustilasto oli edellisvuotta suurempi. Lainausta oli vuonna 2007 61 328 ja vuonna 2006 se oli 61 010.

Asiakastietokoneilla 100 000 rekisteröitynyttä asiakasta

Asko-asiakastietokoneita on joka kirjastossa, ja vuoden lopussa niitä oli käytettävissä 360 kappaletta. Palvelun käyttöaste oli koko käyttöajalta 55 %, mutta suosituimpina aikoina koneille jonotettiin.

Kaiken kaikkiaan palveluun oli kirjautunut jo yli miljoona asiakasta ja yhteensä siihen oli rekisteröitynyt 100 000 asiakasta. Neljännes näistä varaa koneen etukäteen asiakaskoneiden varausjärjestelmällä. Tehdyn varauksen jättää 13 % käyttämättä.

Suosituimmat ohjelmat ovat Internet Explorer (80 %), Mozilla FireFox (15 %), Microsoft Word (3 %) ja Photo Shop Elements (1 %).

Palvelun käytettävyyden takaamiseksi luotuun varajärjestelmään (pelkkä selainkäyttö) ei tarvinnut turvautua kuin kahdesti.

”

Tapahtui taustalla – tukiyksiköiden työn tuloksia

Keskeisiä toimintaprosessien ja henkilökunnan kehittämiseen ja resurssien turvaamiseen liittyviä avaintulos-alueita olivat muun muassa uuden aineistohankintajärjestelmän käyttöönotto ja kokoelmien ajanmukaistamisprojekti. Niihin kuuluivat myös aiempaa tavoitteellisempi palvelujen tuottaminen eri asiakasryhmille sekä ei-käyttäjätutkimuksen toteuttaminen. Uuden asiakaspalvelukulttuurin lanseeraaminen jatkui mm. lukuisten koulutustilaisuuksien avulla. Kirjastotiloja ja palvelua koskevan konseptin suunnittelu käynnistettiin.

Käsiteltyjä kirjoja lähdössä kirjastoihin. Kaupunginkirjaston hankinta- ja luettelointitoimisto on Pasilan kirjastossa.

Kokoelmaa kehitettiin asiakasta kuullen

Keskitetystä hankinnasta vastaava hankinta- ja luettelointitoimisto osti kirjastojen tarpeisiin aineistoa yhteensä 143 032 yksikköä (edellisvuonna 123 923 yksikköä). Hankinnoista yli 80 % oli kirjoja. Kokoelma oli vuoden lopussa suuruudeltaan 1,9 miljoonaa yksikköä.

Kirjoja hankittiin 98 eri kielellä. Eniten ostettiin suomen- ja ruotsinkielisiä kirjoja. Näiden jälkeen eniten hankittiin englannin-, venäjän-, saksan-, ranskan-, espanjan-, italian-, kiinan-, viron- ja arabiankielisiä kirjoja.

Tavoitteena ajanmukainen kokoelma

Vanhentunutta aineistoa poistettiin 165 799 kappaletta. Tavoitteena oli nuorentaa kokoelmaa, minkä vuoksi poistettiin erityisesti yli 10 vuotta vanhaa aineistoa.

Tietoaaineisto inventoitiin. Inventoinnissa puuttuneita niteitä oli poistoissa 9 962 kappaletta, mikä on noin 1 % inventoidusta aineistosta.

Yli 300 hankintatoivomusta

Hankintayksikköön tuli vuoden kuluessa asiakkailta kaikkiaan 310 hankintaehdotusta, ja kaikkiin ehdotuksiin vastattiin. Asiakkaiden toiveet toteutettiin, mikäli heidän pyytämäänsä nimekkeitä oli saatavissa. Osa ehdotuksista koski elokuvia, joille ei ole lainausoikeuksia saatavissa.

Asukaskohtainen aineistomääräraha vuonna 2007 oli 4,50 euroa (edellisvuonna 4,16 euroa).

Kirjatalcoisiin päätettiin osallistua

Helsingin kaupunginkirjasto päätti osallistua Kulttuurirahaston kirjatalcoisiin. Kulttuurirahasto ostaa vuonna 2008 mukana oleville kirjastoille kirjoja sen mukaan kuinka paljon ne ovat käyttäneet rahaa kirjahankintoihin vuosina 2005-06. Helsingin kaupunginkirjasto tulee saamaan näitä kirjoja vuonna 2008 yhteensä 65 000 euron edestä. Kahtena seuraavana vuonna tuen määrä riippuu siitä miten paljon kirjasto kykenee kasvattamaan kirja-aineistoihin käytettyä määrärahaa.

Uusi, seudullinen hankintajärjestelmä otettiin käyttöön

Yhteistyötä pääkaupunkiseudun kirjastojen kanssa laajennettiin edelleen. Seudun yhteinen kirjastoaineiston hankintajärjestelmä, "Oranki", otettiin käyttöön joulukuussa. Yhteinen hankintajärjestelmä lisää seudullista läpinäkyvyyttä ja parantaa aineistomäärärahan seurantaa.

Pääkaupunkiseudun kirjastoissa vakinaistettiin ns. Bestseller-kokoelma, eli viikon kirjalainat, joita ei voi varata tai uusia. Tarkoitus oli taata uutuuskirjojen saatavuus kirjastoissa ja lisätä kirjastokäynteihin myönteisiä yllätyksiä. Palvelua koskeva asiakkailta saatu palaute on ollut kiitävää.

**Laajennamme
kirjavalikoimaamme**

Suomen Kulttuurirahaston käynnistämät
Kirjatalcoot auttavat myös meidän kirjastoamme
hankkimaan lisää hyvää kotimaista kirjallisuutta.

Kirjatalcoot 2008 - 2010

Suomen Kulttuurirahasto
www.skr.fi

Svenska litteratursällskapet i Finland
www.sls.fi

Tietoa kokoelmista ja niiden käytöstä

Lainaus ja lainauskierto aineistotyyteittäin

Aineisto	Lainoja v. 2007	%	Niteitä 31.12.2007	%	Lainoja / nide
KIRJAT	6 651 617	69,3	1 622 519	84,7	4,1
Suomi	5 789 986	60,3	1 273 746	66,5	4,6
Ruotsi	255 358	2,7	157 357	8,2	1,6
Muut kielet	606 273	6,3	191 416	10,0	3,2
MUU AINEISTO	2 953 153	30,8	293 308	15,3	10,1
Musiikkiaänitteet	1 446 154	15,1	175 568	9,2	8,2
Puheäänitteet	196 317	2,0	33 417	1,7	5,9
Äänitteet yht.	1 642 471	17,1	208 985	10,9	7,9
CD-ROMit	38 957	0,4	5 794	0,3	6,7
DVD-levyt	593 004	6,2	19 574	1,0	30,3
e-kirjat	3 040	0,03	213	0,01	14,3
Muut atk-tallenteet	0	0,00	5	0,00	0,00
Atk-tallenteet yht.	635 002	6,6	25 586	1,3	24,8
Nuotit	143 160	1,5	34 317	1,8	4,2
Videot	170 739	1,8	15 414	0,8	11,1
Kartat, pelit, ym.	30 897	0,3	9 006	0,5	3,4
Lehdet	330 884	3,4			
YHTEENSÄ	9 604 770	100,00	1 915 827	100,00	5,0

Kirjakokoelma, erikielisten teosten osuus kokoelmasta 2007

Kieli	Niteitä	%
Suomi	1 273 746	78,5
Ruotsi	157 357	9,7
Englanti	116 240	7,2
Saksa	12 751	0,8
Ranska	11 549	0,7
Italia	2 920	0,2
Espanja	4 011	0,3
Venäjä	15 160	0,9
Muut kielet	28 785	1,8
YHTEENSÄ	1 622 519	100,00

Lehtivalikoiman koko vuonna 2007

Lehtityyppi	Nimekkeet	Vuosikerrat
Aikakauslehdet	1 118	4 561
Sanomalehdet	109	658
YHTEENSÄ	1 227	5 219

Tilastosta puuttuu Pasilan kirjavaraston rekisteröimätön tietokirjallisuus ja sen lainaus.

Kokoelmatilastosta puuttuvat lainattavat lehdet ja niiden kansiot.

Lehtilainat on kuitenkin otettu mukaan laskettaessa kokonaislainauskiertoa.

Kokoelmatilastossa ovat mukana myös käsikirjastokokoelmat.

Karttoihin, peleihin ym. sisältyvät myös lainattavat kassit ja sateenvarjat sekä niteet, joilta puuttuu tilastoryhmätunnus.

Laitoskirjastojen nuottilainat sisältyvät kirjalainoihin.

Kaukolainat eivät sisälly tilastoon.

Herttoniemi, Jakomäki, Pohjois-Haaga, Töölö ja Vuosaari remonttien vuoksi osan vuotta suljettuina.

Lastenkirjojen lainaus säilyi edellisvuosien tasolla

Lastenkirjojen lainaus säilyi samalla tasolla kuin edellisvuonna ja oli 29,2 % kirjojen kokonaislainauksesta. Kaiken kaikkiaan lastenkirjalainoja kirjattiin 1,9 miljoonaa kappaletta (kirjalainaus kokonaisuudessaan 6,6 miljoonaa lainaa).

Vuoden lopussa kokoelmissa oli 1,2 miljoonaa aikuistenkirjaa ja 412 000 lastenkirjaa. Lastenkirjat kiersivät tehokkaasti lainaajalta toiselle, sillä jokainen kirjoista oli vuoden kuluessa lainassa keskimäärin 4,7 kertaa. Aikuistenkirjojen kiertoluku oli hieman alhaisempi, eli 3,9.

Kaunokirjoista lasten erityisiä suosikkeja olivat Sinikka Nopola ja Tiina Nopola Risto Rappajä -kirjat ja J. K. Rowlingin Harry Potterit. Kymmenen lainatuimman kirjan joukkoon ei muita kirjoja mahtunut. Kahdenkymmenen suosituimman listaa tarkasteltaessa mukaan tulee yksi uusi nimi, eli Dav Pilkeyn Kapteeni Kalsari -kirjat (sijat 15–20).

HelMet-kirjaston 10 halutuinta kirjaa ja elokuvaa 27.12.2007

Aikuisten kaunokirjallisuus

Tekijä	Teos
Nousiainen, Miika	Vadelmavenepakolainen
Hustvedt, Siri	Kaikki mitä rakastin
Itkonen, Juha	Kohti
Väisänen, Hannu	Toiset kengät
Marklund, Liza	Elinkautinen
Hirvisaari, Laila	Grand Hotel
Remes, Ilkka	Pahan perimä
Snellman, Anja	Lemmikkikaupan tytöt
Lehtolainen, Leena	Luonas en ollutkaan
Alakoski, Susanna	Sikalat

Aikuisten tietokirjallisuus

Tekijä	Teos
Forssell, Kyllikki	Suurella näyttämöllä
Niinistö, Sauli	Hiljaisten historia
Grisham, John	Syytön
Abu-Hanna, Umayya	Sinut
Saviano, Roberto	Gomorra : mafian valtakunta
Välipakka, Tuija	Sata tapaa tappaa sielu: narsismin uhrin kertovat
Valtaoja, Esko	Ihmeitä: kävelyretkiä kaikkeuteen
Davis, Kaarina	Rankka kutsumus: sairaanhoitajan päiväkirja
Arjava, Hellevi	Swanin tytöt: kultuurihistoriallinen kertomus autonomian ajalta
Kuronen, Susan	Pääministerin morsian

Halutuimmat elokuvat

The good shepherd, Zodiac, Yö museossa, Parfyymi: erään murhaajan tarina, Pianistin sivunkääntäjä, Marie Antoinette, Babel, Casino Royale, The Last King of Scotland, Veritimantti: kahden levyn erikoisjulkaisu

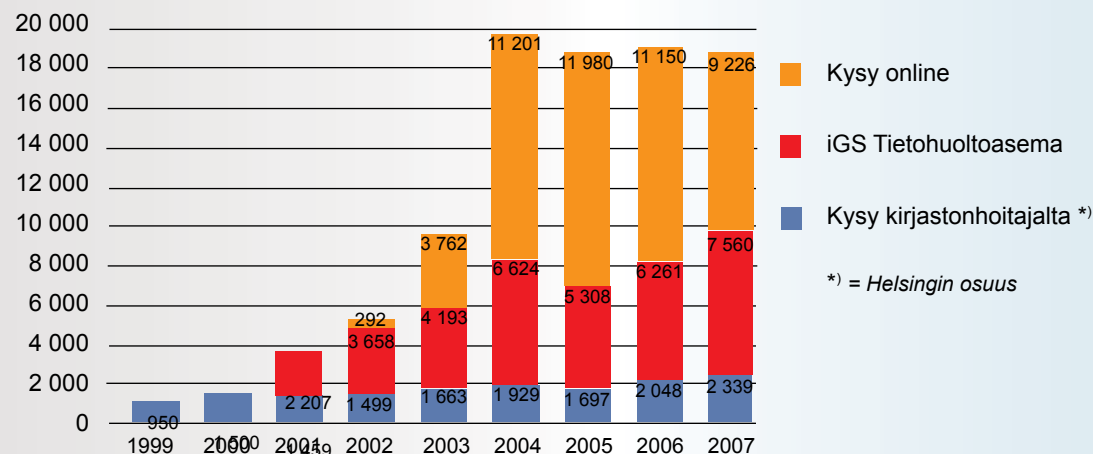

Muu tiedonsaannin tukeminen

Verkkotietopalvelu

Kirjaston verkkotietopalvelut iGS-tietohuoltoasema, Kysy kirjastonhoitajalta ja Kysy online -palvelu jatkoivat toimintaansa edellisvuosien tapaan. Verkkotietopalvelukysymyksiin vastaaminen on kehittynyt seuraavasti:

Verkkopalvelut Helsingin kaupunginkirjastossa 1999–2007

Eri asiakassegmenttien palvelujen kehittäminen

Henkilölainajia oli yhteensä 205 292. Lainaajien osuus Helsingin väestöstä (568 300 henkeä) oli 36,3 %. Lainaajien osuus on hieman laskenut edellisvuodesta. Seniorien osuus on hieman kasvanut. Suurin yksittäinen lainaajaryhmä olivat 20–29 -vuotiaat (21,6 %). (Lisätietoa lainaajien määrän kehityksestä liitteestä ”Väestö ja lainaajat 2002–2007”.)

Ei-käyttäjätutkimuksessa kävi ilmi, että perinteiset palvelut tunnetaan uusia palveluja paremmin.

Ei-käyttäjätutkimuksen keskeisimmät tulokset

Helsingin, Espoon, Kauniaisten ja Vantaan kaupunginkirjastot tilasivat Taloustutkimus Oy:ltä tutkimuksen, jossa selvitettiin, miksi osa pääkaupunkiseudun asukkaista käyttää tällä hetkellä HelMet-kirjaston palveluja vain erittäin harvoin jos ollenkaan. Tähän liittyen selvitettiin:

- Kokemuksia kirjaston käytöstä
- Kirjaston palvelujen tuntemista
- Mielipiteitä kirjaston palveluista
- Spontaaneja mielikuvia kirjastosta
- Syitä kirjastopalvelujen käyttämättömyyteen
- Kirjastoon kohdistuvia toiveita ja odotuksia

Tutkimus kohdistettiin niihin HelMet-kirjaston toiminta-alueella asuviin henkilöihin, jotka eivät viimeksi kuluneen vuoden aikana ole käyttäneet kirjaston palveluja. Se rajattiin koskemaan ikäryhmiä 15–25 ja 55–65 -vuotiaat.

Tutkimukseen sisältyi kaksi osiota: ryhmäkeskustelut sekä puhelinhaastattelututkimus. Puhelinhaastattelun yhteydessä selvitettiin myös aktiivikäyttäjien mielipide kirjaston peruslaina-ajasta yleensä sekä sen mahdollisesta muuttamisesta neljästä viikosta kolmeen viikkoon.

Yhteenveto tutkimustuloksista:

Tutkimukseen osallistuneilla oli kirjastonkäyttökokemusta ja palvelutarjontaa tunnetaan ainakin jossakin määrin. Perinteiset palvelut tunnetaan paremmin kuin uudet, ja palvelut koetaan pääsääntöisesti kiinnostavina, mutta niiden monipuolisuus on heikosti tiedossa.

Suuri osa vastanneista piti kirjastoa passiivisena, rutiininomaisena ja näkymättömänä. Syinä kirjaston käyttämättömyyteen he mainitsivat ajanpuutteen ja sen, ettei ole tullut mieleen käydä kirjastossa.

Paras laina-aika kirjaston aineistolle oli aktiivikäyttäjien mielestä 4 viikkoa, 3 viikkoa oli toiseksi suosituin. Suurimmalle osalle kirjastoissa asioivista laina-ajan mahdollinen muutos kolmeen viikkoon ei vaikuttaisi asiointitiheyteen.

Tutkimuksen tuloksia esiteltiin syksyn kuluessa HelMet-kirjaston avainryhmille ja laajasti henkilökunnalle. Vuoden 2008 avaintulosalueisiin kirjataan toimenpiteitä, joilla haasteisiin pyritään vastaamaan.

Ekaluokkalaisia tutustumaan kirjaston palveluihin Itäkeskuksessa. Muistoksi käynnistään lapset saivat HelMet-repun.

Lastenkirjastotyön painopistealueet

Kouluyhteistyö oli edelleen tärkeä osa lastenkirjastotoimintaa. Kaikki Helsingin ekaluokkalaiset kutsuttiin kirjastoon Aino Havukaisen ja Pasi Toivosen piirtämällä ”Tervetuloa kirjastoon” -kortilla. Ekaluokkalaiset saivat lahjaksi kirjastossa käydessään oranssin HelMet-repun ja kirjavinkkilistan.

Kolmasluokkalaisten kirjastoon kutsuminen oli yksi kaupunginkirjaston tulospalkkioprojekteista. Seitsemäntoista kirjastoa tarjosi kolmasluokkalaisten kirjavinkkausta, kirjasuunnistusta tai kirjastonkäytönopetusta. Kolmasluokkalaisten tulevat -koulutustilaisuus järjestettiin maaliskuussa.

Lisäksi vauvat ja vauvaperheet saivat huomiota. Vuosaaren ja Rikhardinkadun kirjastoissa on vauvoille tarjottu sanataidetta. Seutuyhteistyönä suunniteltiin vauvoille Koro koro kirjastoon -runoleikkitahtitapahtuma, joka toteutetaan kymme-

nessä kirjastossa Helsingissä keväällä 2008. Vuosaaren kirjasto uudisti Vauvan kanssa kirjastoon -esitteen.

Kaupunginkirjaston lasten verkkosivuilla tapahtui uudistuksia. Lastensivuilla alettiin julkaista Kirviön kiikarissa -sarjaa, joka sisältää koululaisille tarkoitettuja aihepaketteja. Jutturuutu julkaistiin ja samassa yhteydessä avattiin Mitä mieltä? -pikakyselyt. Uudistusten tavoitteena on parantaa vuorovaikutteisuutta ja yhteisöllisyyttä.

Ensimmäinen lastenkirjastotyön koulutusohjelma saatiin päätökseen syyskuussa. Todistuksen sai 15 lastenkirjastotyöstä kiinnostunutta henkilöä. Vuoden kestävä lastenkirjastotyön koulutusjakso oli suunniteltu ammattitaidon ylläpitoon ja syventämiseen. Koulutusohjelma jatkuu vuonna 2008, ja silloin se on seudullinen.

Nuortenkirjastotyö ennätysaktiivista

Ensimmäinen nuorisotyön koordinaattori aloitti työnsä. Koordinaattori työskentelee Kontulan, Viikin ja Jakomäen kirjastoissa. Hänen tehtävänä on kehittää yhteistyötä kirjastojen ja nuorisotoimen kanssa. Tarkoitus on, että nuorisotyön koordinaattoreita on kaikissa kaupungin suurpiireissä.

Yhdessä Nuorisoasiainkeskuksen ja Kulttuuriasiainkeskuksen kanssa alettiin syksyllä suunnitella vuonna 2008 toteutettavaksi aiottua nuorisoviikkoa tai tapahtumaa.

Päätös Kulttikorttiin osallistumisesta saatiin. Kirjasto osallistuu Kulttikorttiin vuonna 2008. Kortti jaetaan vuosittain kaikille n. 5000 helsinkiläiselle 8.-luokkalaiselle, ja sillä saa erilaisia pääkaupunkiseudun kulttuuritarjontaa koskevia etuja. Kirjasto tarjoaa etuna ilmaiset varaukset.

”Tsekkaa vuoden parhaat”-julkaisun tekeminen aloitettiin. Kirjaluettelon tekemiseen saatiin Lääninhallitukselta 4 000 euron apuraha.

Syksyllä toteutettiin asiakastyytyväisyyskysely, jossa mitattiin nuorten tyytyväisyyttä kirjastojen palveluihin. Nuoret toivoivat kirjastolta mm. enemmän tietokoneita, uusia kirjoja nopeammin, uusia dvd-elokuvia, enemmän nuorten lehtiä, musiikkia ja musiikkilehtiä sekä mukavia sohvia ja tuoleja.

Malmin kirjastossa työskentelevän Tuula Poroputaan opinäytetyö Nuoret Helsingin kaupunginkirjaston asiakkaina – tilat ja lainauskäyttäytyminen julkaistiin syksyllä. Tutkimuksessa todettiin, että 13–17-vuotiaiden nuorten kirjastonkäyttö, ainakin lainaamisen suhteen, on vähäistä.

Nuorisoryhmä vieraili vuoden mittaan kirjastoissa ja teki parannusehdotuksia koskien tiloja, jotta nuorille tarkoitettuja palveluja voitaisiin parantaa.

Toiminta senioriasiakkaiden hyväksi vilkasta

Valtakunnallista vanhustenviikkoa vietettiin 7.–14.10. Viikon teemana oli ”Ikääntyminen arvoonsa”. Kirjastot osallistuivat viikon viettoon järjestämällä senioreille suunnattua ohjelmaa ja kirjailijavierailuja mm. Itäkeskuksen, Kallion, Laajasalon, Munkkiniemen, Laajasalon ja Rikhardinkadun kirjastoissa.

16 toimintayksikköä oli valinnut senioreiden kirjastopalvelujen kehittämisen tulospalkkioprojektikseen. Projektien aiheena oli seniorikansalaisten kirjastonkäytön tukemista, nettiopastuskokonaisuuksia, senioreille suunnattuja tapahtumia ja tapahtumaviikkoja, yhteistyöprojekteja vanhusten- ja palvelutalojen sekä erilaisten järjestöjen kanssa.

Yhteistyö sosiaaliviraston vanhuspalvelut -yksikön kanssa käynnistyi, ja kirjaston Seniorisivut lib.hel.fi -sivuilla julkaistiin 2.11.2007.

Ylva Uotila esitteli kirjallisuutta ruotsinkielisille senioreille 1.12 tilaisuudessa, jota isännöi Svenska pensionärsförbundet.

Henkilökunnan käyttöön koottiin asiasta kiinnostuneita senioreita varten luettelo ”Suomennettua romanttista viihdekirjallisuutta HelMet-kirjastojen valikoimista”.

Kaupunkimaiseman maalausta lasten- ja nuorten-osastolla pääkirjastosta kesäkuussa.

Maahanmuuttajat

Maahanmuuttajataustaisen väestön osuus kirjaston käyttäjistä jatkoi kasvuaan, ja saatavissa olevien kirjojen kielivalikoimaa laajennettiin edelleen. Nyt on lainattavissa teoksia myös mm. burman ja lingalan kielillä. Kaiken kaikkiaan kirjaston kokoelmiin kuuluu kirjoja 98 kielellä.

Ulkomaalaiskirjaston nimi muuttui lokakuussa. Suomenkieliseksi nimeksi tuli Monikielinen kirjasto ja ruotsinkieliseksi Flerspråkiga biblioteket. Englanninkielinen nimihän oli jo ennestään Multilingual library. Syynä oli nimen saattaminen vastaamaan paremmin tätä aikaa: pitkään Suomessa asuneet eivät halua olla ulkomalaisia eivätkä myöskään maahanmuuttajia, vaan kokevat itsensä uussuomalaisiksi.

Tilat

Kirjastojen palvelualuemuutoksia jatkettiin ja itsepalvelua edistettiin. Töölön kirjastoon hankittiin lajitteleva palautusautomaatti ja tässä yhteydessä uudistettiin palvelualueita. Töölön kirjasto oli remontin vuoksi suljettuna 27.11.2006–28.2.2007. Vuosaaren kirjastossa käynnistyi Tilakeskuksen johdolla marraskuussa 2007 vastaavanlainen muutostyö, joka valmistuu alkuvuodesta 2008. Myös Kulosaaren kirjastossa toteutettiin palvelualuemuutos ja kohennettiin kirjaston kalustusta. Malmin ja Vallilan kirjastojen palvelualuemuutokset suunniteltiin vuonna 2007, mutta toteutukset siirtyivät vuoden 2008 puolelle.

Herttoniemen ja Jakomäen kirjastojen talotekniikkaa perusparannettiin Tilakeskuksen johdolla ja rahoittamana. Kaupunginkirjasto varusti remontin yhteydessä Pohjois-Haagan kirjaston uusin kalustein.

Vuosaaren kirjasto.

Töölön kirjastossa otettiin käyttöön palautusautomaatti.

Konseptisuunnittelu käynnistyi

Kirjastotiloja koskeva konseptisuunnitteluhanke käynnistettiin marraskuussa. Tavoitteena on saada tiloja koskeva konsepti, joka yhdistää toiminnallisuuden, tilankäytön ja visuaalisuuden tavalla, joka helpottaa asiointia ja mahdollistaa hyvän palvelun. Suunnitteluhanke on 2-vaiheinen. Hankkeen 1. vaihe, konseptisuunnittelun analyysivaihe päättyy maaliskuussa 2008. Tämän jälkeen on käynnistettävä suunnittelun 2. vaihe, varsinaisen konseptin suunnittelu. Suunnittelutyöstä vastaa Design-toimisto Kuudes Kerros Oy. Pilottikirjastona toimii Oulunkylän kirjasto.

Keskustakirjastosta kaavaillaan monipuolista kulttuuri- ja tapahtumakeskusta.

Keskustakirjastaselvitystyö jatkui

Kaupunginjohtajan 5.12.2006 asettama keskustakirjastohankkeen toteuttamismahdollisuuksia selvittävä työryhmä jätti toimeksiannon mukaisesti väliraporttinsa toukokuussa.

Työryhmän tehtävänä oli selvittää keskustakirjastohankkeen sijoituspaikka- ja rahoitusvaihtoehtot ja toteuttamisajankohta. Ryhmän puheenjohtajana toimi apulaiskaupunginjohtaja Ilkka-Christian Björklund 31.7.2007 saakka.

Työryhmä kartoitti keskustakirjastohankkeelle kuutta mahdollista sijoituspaikkavaihtoehtoa. Se myös esitti, että hanke tulisi toteuttaa kulttuurikeskuksena, jossa toiminnan ytimen muodostavat nykyaikaiset kirjastopalvelut ja niiden lisäksi keskukseen koetaan muuta toimintaa sekä suomalaista huippuosaamista tieto- ja viestintäpalvelujen alalta. Hanke voitaisiin työryhmän mielestä toteuttaa joko uudisrakennuksena tai sijoittaa vanhaan rakennuskantaan. Työryhmän näkemyksen mukaan keskustakirjaston valmistuminen tulisi ajoittaa Suomen itsenäisyyden 100. juhlavuoteen 2017. Lisäksi työryhmä esitti, että hankkeelle nimitetään erillinen selvityshenkilö.

Työryhmän ehdotuksen pohjalta kaupunginjohtaja nimesi tuottaja Mikko Leistin ajaksi 1.8.2007–31.1.2008 tarkentamaan ehdotusta keskustakirjastokonseptin sisällöstä, yhteistyökumppaneista, sijoituksesta ja rahoituksesta. Lisäksi aiemmin nimetty keskustakirjastohankkeen toteuttamismahdollisuuksia selvittävä työryhmä jatkoi työtään uutena puheenjohtajana 1.8.2007 alkaen apulaiskaupunginjohtaja Tuula Haatainen. Selvitystyön raportti julkistetaan toimeksiannon mukaan vuoden 2008 puolella.

Viestintä ja markkinointi

Ensimmäiset Vallilan kirjaston mediapäiville osallistuneet ovat tulleet. Tietopalvelua antaa Rauha Lönn ja kahvittajana on Anu Lång.

Kirjastojen perinteistä tempauspäivää juhlistettiin helmikuussa joikaisessa toimipisteessä.

Yksikön henkilökuntamäärä nousi kolmeen, kun Anu Lång nimettiin viraston toiseksi tiedottajaksi vuoden alusta.

Intranetin toimituskuntaan ja intran kehittämiseen ja ylläpitoon osallistuttiin. Sekä intraan että lib.hel.fi -sivuille kirjoitettiin artikkeleita ja tiedotteita. Kertomusvuonna uusittiin kirjaston asiakastytyväisyyskyselylomakkeet. Konseptisuunnitteluhankkeeseen ja kirjaston historiikkitoimikunnan työskentelyyn osallistuttiin. Kaksi uutta Helsingin kaupunginkirjaston esitettä valmistui, asiakkaille tarkoitettu kotipalvelun palveluista kertova esite ja sisäiseen käyt-

töön tarkoitettu, hyvin tehtävänsä täyttänyt ”Matkalla uuteen asiakaspalvelukulttuuriin” -esite.

Kirjastoa ja sen palveluita markkinoitiin yksikön käynnistämällä Mediapäivillä ja nuortenkirjastotyö sai uusia ulottuvuuksia ja vauhtia yksikön edustajan vetämänä. Yhteistyö muiden HelMet-tiedottajien kanssa jatkui tiiviinä ja liittyi mm. messuihin ja kampanjoihin, PR-tuotteiden hankintaan ja esitteiden tekoon. Työn tuloksista lisää kohdassa ”HelMet-yhteistyö, Viestintä ja markkinointi”.

Tietoa henkilöstöstä

Oppisopimus tärkeä väylä ammattiin

Vuoden aikana valmistui kuusi kirjastovirkailijaa (edellisenä vuonna kolme) oppisopimuksella. Oppisopimusoppilaita oli vuoden lopulla 16 (edellisenä vuonna 16). Lisäksi oppisopimusta käytettiin vakituisen henkilökunnan räätälöityyn täydennyskoulutukseen. Kirjasto- ja toimistoalan harjoittelun suoritti muutama opiskelija.

Eläkkeelle siirtyi vuoden aikana yhteensä 10 henkilöä (edellisenä vuonna 8). Vuoden lopulla osa-aika- tai osatyökyvyttömyyseläkkeellä oli 25 henkilöä (edellisenä vuonna 26). Henkilökunnan määrä pysyi vakaana. Vakanseja oli saman verran kuin edellisenä vuonna.

Henkilökunta (vakanssit)

	31.12.2007	31.12.2006	31.12.2005
Johto	3	3	3
Kirjastonhoitajat	179	177	177
Kirjastovirkailijat	199	202	208
Muut	127	126	122
Yhteensä	508	508	510

Tarkempia virastotasoisia tietoja henkilöstöstä saa vuosittain ilmestyvästä kaupunginkirjaston henkilöstöraportista.

Henkilöstö voimavarana

Työhyvinvointikyselyn tulokset paranivat

Lokakuussa tehtiin edellisten vuosien tapaan koko kaupungin henkilöstölle työhyvinvointikysely, jossa henkilökunnan mielipiteitä kartoitettiin työhyvinvoinnin eri osa-alueilla. Kaupunginkirjaston henkilökunnan vastausprosentti kyselyyn oli 68 (edellisenä vuonna 66).

Kysymyksiä esitettiin työyhteisön toimivuudesta ja johtamisesta, ammatillisesta osaamisesta ja kehittymisen mahdollisuuksista, työoloista sekä omista voimavaroista. Tulos oli hyvää tasoa ja parani edelliseen vuoteen verrattuna. Selvimmin parannukset näkyivät johtamisen ja työyhteisön toimivuuden osa-alueilla. Myös ergonomiset ja terveydelliset tekijät koettiin aiempaa myönteisempinä. Kyselyn tulos oli kokonaisuudessaan selvästi parempi kuin kaupungin henkilöstön tulos keskimäärin.

Kirjaston tulospalkkiojärjestelmä tuki eri asiakassegmenttien palvelujen kehittämistä

Tulospalkkiojärjestelmä oli kirjastossa käytössä 13 vuotta. Järjestelmällä tuettiin strategisten tavoitteiden ja tärkeimpien avaintulosalueiden toteutumista. Talouden, tehokkuuden ja suorituskykymittareiden lisäksi mukana olivat asiakaspalautejärjestelmän käytettävyyden parantaminen sekä uudistetun asiakastytyväisyyskyselyn toteuttaminen ja tulosten analysointi. Osaamisen kehittämisessä painotettiin tehtäväkiertojen toteuttamista, koulutukseen osallistumista ja parhaiden käytäntöjen julkisia esittelyjä eri foorumeilla.

Tulospalkkiojärjestelmän avulla parannettiin merkittävästi myös eri asiakassegmenttien palveluja. Lasten toiminnassa erityisenä kohderyhmänä olivat 3-luokkalaiset kirjastonkäyttäjänä. Senioriväestö otettiin mukaan entistä aktiivisemmin tapahtuma- ja kerhotoimintaan. Nuorten mielipiteitä kuultiin aiempaa tarkemmin ja heille järjestettiin omia tapahtumia. Maahanmuuttajien palvelujen kehittäminen suunnattiin erityisesti venäjän- ja somalinkielisiin asiakkaisiin.

Henkilöstöohjelmaa toteutettiin suunnitelman mukaisesti

Kaupunginkirjaston henkilöstöohjelmaa 2006–2008 toteutettiin suunnitelman mukaisesti. Lokakuussa järjestettiin HelMet-tulevaisuusfoorumi, jonka avulla kartoitettiin tulevaisuuden kirjastopalveluja sekä rekrytointi- ja osaamistarpeita. Räättälöityä oppisopimuskoulutusta lisättiin ja maahanmuuttajia työllistettiin aiempaa enemmän. Laajoihin johtamiskoulutusohjelmiin osallistumista jatkettiin. Pitkäaikainen johtamisvalmiuksiin panostaminen näkyi myös työhyvinvointikyselyn tuloksissa johtamisessa tapahtuneena myönteisenä kehityksenä. Varhaisen tuen malli otettiin käyttöön lyhyiden sairauspoissaolojen vähentämiseksi ja seuraajamallia käytettiin ensimmäistä kertaa eläkkeelle siirtymisen yhteydessä.

Palkitsemistapoja ja palkitsemisen avoimuutta lisättiin

Syksyllä henkilökuntaa kannustettiin osallistumaan kaupungin innovaatiokilpailuun. Ehdotuksia tuli kaikkiaan

kymmenen ja ne käsittelivät maahanmuuttajien palvelujen parantamista ja maahanmuuttajien kotouttamista sekä palvelujen kehittämistä vuorovaikutteisesti asiakkaan kanssa. Palkinto myönnettiin kuudelle toteuttamiskelpoiselle innovaatiolle.

Julkisen kannustuslisän sai 20 ansioitunutta henkilöä. Tällä kertaa palkittavina teemoina olivat kulttuurityö, lapset ja nuoret, kansainvälisyys ja kehittäminen. Perusteluina olivat mm. vahva ammattitaito, uudistumishalu, rohkeus ja verkostoituminen.

Kirjastotoimen johtaja Maija Berndtson ojensi Hanna Salorannalle Vuoden asiakaspalvelijan kunniakirjan ja kiitti häntä esimerkillisestä osaamisesta.

Vuoden asiakaspalvelijaksi Hanna Saloranta

Kirjastot tekivät jo toisen kerran ehdotuksia vuoden asiakaspalvelijaksi. Vuoden asiakaspalvelijan valinta muistutti siitä, että asiakaspalvelulla on erittäin keskeinen merkitys kirjaston toiminnassa ja että jokainen asiakaskontakti on tärkeä. Hanna Salorannan valinnan perusteluissa todettiin, että Hanna on työssään vastuuntuntoinen, pätevä ja osaava.

"Haagojen" henkilökuntaa. Keskellä edessä kirjastonjohtaja Saara Ihmäki.

Kirjaston timantti Etelä-Haagan ja Pohjois-Haagan kirjastoille

Etelä- ja Pohjois-Haagan kirjastot palkittiin syyskuussa "kirjaston timantilla" pitkäaikaisesta, ansiokkaasta ja esimerkillisestä työstä kaupunginkirjaston hyväksi. Kunnianosoitus meni ensimmäistä kertaa keskisuurille kirjastoille. Palkitsemisen perusteluissa henkilökuntaa kiitettiin erityisesti "Haagojen kirjaston" määrätietoisesta kaksoiskirjastoroolin vahvistamisesta sekä henkilökunnan laajasta ja innostuneesta osallistumisesta toiminnan, tilojen, kokoelman ja uusien palvelujen kehittämiseen.

Kaupunginkirjaston innovaatiopalkinto aihepakettitoimitukselle

Kirjastotoimen johtaja totesi aihepakettitoimitusta kiittäessään, että aihepaketeissa on yhdistetty toisaalta oi-

valtavalla ja toisaalta yksinkertaisella tavalla perinteinen valikoimaluetteloiden teon ammattitaito uusien formaattien ja nettimaailman tarpeisiin. Lisäksi toimitus on lyhyessä ajassa saanut vakinaistetuksi palvelun luonnolliseksi osaksi kaupunginkirjaston toimintaa ja normalityötä. Aihepakettitoimitus täytti erinomaisesti kaupunginkirjaston innovaatiopalkinnolle asetetut kriteerit.

Muutoksia johtoryhmässä

Kirjastonjohtaja Kurt Hirn oli tietohallintopäällikkö Jouni Juntumaan sijaisena tämän vuorotteluvapaan ajan. Kurt Hirnin sijaisena Kontulan kirjaston johtajan tehtävässä toiminut Jyrki Tirronen puolestaan edusti johtoryhmässä suuria kirjastoja vuoden 2007.

Kaupunginkirjaston kehittämis- ja laatutyötä esiteltiin

Kirjastotoimen apulaisjohtaja Marja-Liisa Vilkkö-Hämäläinen esitteli kirjaston kehittämis- ja laatutyötä 23.3. valtiovarainministeriön järjestämässä seminaarissa "Yhteistyöllä tuottavuus nousuun".

Henkilökunnalle ja esimiehille järjestettiin työhyvinvointipäiviä ja retkiä

Henkilökunnan työhyvinvointipäiviä vietettiin Hopeaniemen kylpylässä 25.5. ja 7.9. Esimiehet tekivät retken Turun uuteen pääkirjastoon 29.5. ja viettivät omaa työhyvinvointipäivää 5.11. Haikossa, missä teemana liikunnan lisäksi oli "elämän voimaa arkeen" Satu Silvon johdattelmana.

Tyhy-päivän viettoä Hopeaniemen kylpylässä.

Henkilökuntaa kannustettiin omaehtoiseen liikuntaan ja itsestään huolehtimiseen tarjoamalla edullisia kuntosali- ja ohjatun liikunnan lippuja sekä uimahallikäyntejä. Kirjaston oma jooga-ryhmä ja pilates-ryhmä kokoontui pääkirjastossa kerran viikossa.

Pikkujoulujuhlaa vietettiin 1.12. Rikhardinkadun kirjaston arvokkaissa ja tunnelmallisissa tiloissa. Yhteiseen hauskanpitoon osallistui runsaat 300 kirjastolaista.

Henkilökuntakerho tarjosi monia mahdollisuuksia osallistua kulttuuritapahtumiin. Tarjolla oli teatteriesityksiä, konsertteja, tanssiesityksiä ja muita tapahtumia. Leffa-kerho oli edelleen yksi suosituimmista. Myös "futisfaneja" muistettiin.

Naisten kymppille osallistui 19 henkilöä henkilökuntakerhon tukemana. Kirjaston futsal- ja salibandyjoukkueiden harjoitukset jatkuivat Liikunta-Myllyssä.

Asiakaspalvelu

Asiakastyytyväisyyskysely uudistettiin, kyselyn tulokset erinomaisia

Kaupunginkirjasto menestyi erinomaisesti vuonna 2007 tehdyn asiakastyytyväisyyskyselyn mukaan. Asiakkaiden mielipiteitä kysyttiin mm. tiloista, aineistosta, palveluista, automaattien käytöstä ja verkkopalveluista. Kaikki kirjastot saivat arvosanaksi yli neljä (asteikolla 1–5). Vaikka yleistulos oli erinomainen, myös parantamisen varaa oli. Asiakkaat toivoivat enemmän tapahtumia (erityisesti kirjailijavierailuja), lisää mukavia lukupaikkoja, tilojen uudistamista, aiempaa pidempiä aukioloaikoja sekä lisää lehtiä ja tenttikirjoja. Asiakkaiden toiveita toteutetaan vähitellen osana vuosittaisia toimintasuunnitelmia.

Asiakastyytyväisyyskysely uudistettiin ja monipuolistettiin yksityiskohtaisemman tiedon saamiseksi palvelujen kehittämisen tueksi. Kysely tehtiin erikseen lapsille, nuorille ja aikuisille. Ensimmäisen kerran asiakaspalvelusta ja kirjaston toimivuudesta kysyttiin myös henkilökunnalta. Henkilökunnan mielipiteet olivat lähes yhtä positiivisia kuin asiakkaidenkin. Eri osioiden keskiarvo oli 3,9 (asteikolla 1–5).

Osaamisen kehittäminen

Kehittämisyksikössä vaihtui koulutusassistentti 1.3., kun Pia Wallin siirtyi suunnittelukoordinaattoriksi tilasuunnitteluyksikköön. Hänen tilalla koulutusassistenttina aloitti Nina Hakala.

Sisäisessä koulutuksessa painottuivat asiakaspalvelukulttuurin muutokseen liittyvät koulutukset. Esimiehille järjestettiin keväällä luentosarja johtamisen eri näkökulmista muuttuvissa toimintaympäristöissä ja syksyllä kolmiosainen esimiesten muutosvalmennus (osallistujia 32). Palvelualueuudistuksia tukemaan järjestettiin asiakaspalveluhenkilökunnalle Asiakkaan kohtaaminen -valmennuksia (osallistujia 95). Sähköisen asioinnin opastukseen valmennettiin henkilökuntaa useissa tilaisuuksissa. Koulutuspäiviä työntekijää kohti oli keskimäärin 5,8.

Kaksi koulutusohjelmaa päättyi, KIVI 7 -kirjastovirkailijoiden (13 osallistujaa) ja lastenkirjastotyön koulutusohjelma

Susanne Ahlroth (vas.) piti BokBiten-koulutuspäivän 17.1.

(16 osallistujaa). Koulutusohjelmien tarkoitus on tarjota osallistujille eri moduuleista koostuva laajempi kokonaisuus täydennyskoulutuksen muodossa.

Helsingin opetusviraston ja kaupunginkirjaston yhteistyöryhmä laati vision ja toimintaehdotuksen koulun ja kirjaston yhteistyön sekä koulukirjastojen kehittämiseksi. Ryhmä laati myös ehdotuksen käytännön toteutuksen suunnittelulle. Kaupunginkirjasto päätti omalta osaltaan lisätä koulun ja kirjaston yhteistyötä kutsumalla kaikki kolmasluokkalaiset kirjastokäynnille.

Aloitetoiminta ja laatutyö

Kertomusvuonna tehtiin 33 aloitetta, joista palkittiin 12. Aloitteiden käsittelyä nopeutettiin perustamalla henkilöstötoimikunnan jäsenistä koostuva aloitejaos, joka voi päättää palkitsemista.

Sisäisen auditointimenettelyn avulla on parannettu kirjaston ydinprosessien toimivuutta. Sisäisiä auditointeja tehtiin kertomusvuonna lisää (nyt yhteensä 25). Auditointeja tehtiin 20 eri kirjastossa.

Kirjaston johtoryhmä sekä kolme muuta johtoryhmää tekivät Suomen laatupalkintokriteeristön eli EFQM:n mukaisen johtamisen ja suorituskyvyn itsearvioinnin virastotasolla kaupunginjohtajan päätöksen mukaisesti. Itsearvioinnista raportoidaan Helsingin kaupungin talous- ja suunnittelukeskukselle, joka tekee kaupunkitason yhteenvedon itsearviointien toteutuksesta.

150-vuotisjuhlavuosi lähestyy – historiikki työn alla

Historioitsija, FL, Mikko Laakso.

Valmistautuminen vuonna 2010 olevaan kaupungin-kirjaston 150-vuotisjuhlaan aloitettiin käynnistämällä vuosia 1940–2005 kuvaavan historiateoksen kirjoittaminen. Se on jatkoa professori Sven Hirnin teokselle Kansankirjastosta kaupunginkirjastoksi, joka kattaa vuodet 1860–1940. Historiateoksen toteuttaja on Oy Spiritus Historiae Ab ja kirjoittaja FL Mikko Laakso. Työtä ohjaa toimikunta, jossa kaupunginkirjaston edustajien lisäksi ovat VTT, dosentti Martti Häikiö sekä professori Sven Hirn.

HelMet-yhteistyö

Strategia

HelMet-johtoryhmä keskittyi toiminnassaan toteuttamaan strategian kriittisten menestystekijöiden pohjalta laadittua toimintasuunnitelmaa. Painopisteitä olivat kyselyn järjestäminen ei-käyttäjille sekä uuden hankintajärjestelmän käyttöön ottaminen ja lehtiaineiston kilpailutus. Lisäksi kertomusvuonna järjestettiin kaksi yhteistä seminaaria, eli strategiaseminaari HelMet-ryhmille ja HelMet-Henryn (seudullinen henkilöstöryhmä) järjestämä tulevaisuuden osaamis- ja rekrytointitarpeisiin paneutunut tulevaisuus-seminaari johtoryhmille ja avainhenkilöille.

Ruotsinkielisiä palveluita koordinoivan Helmer-ryhmän ohjelmasta priorisoitiin ruotsinkielisten palveluiden markkinointistrategia sekä lasten kirjastoauton kokeiluprojektit, kokoelmayhteistyö ja lobbaus Åbo Akademiin. Myös koulun ja kirjaston yhteistyö nostettiin priorisointikohteeksi.

Musahelmet palkittiin ensimmäisenä ryhmänä Hyvä HelMet -palkinnolla. Perusteluissa todettiin ryhmän tekevän asiakaslähtöisesti ja sydämellä urauurtavaa seudullista yhteistyötä mm. aineistonvalinnassa, Helmet-musiikkisivuilla, digitoinnissa ja varastoinnissa. Musahelmet -ryhmän työ on asiantuntevaa, innovoivaa, epämuodollista ja tuloksellista.

HelMet-kirjaston käytösääntöjen uudistaminen käynnistyi.

Kokoelma ja tietopalvelu

Uusi hankintajärjestelmä, Oranki, otettiin käyttöön. Aineiston valintaperiaatteita, hankintatavoitteita ja hankinnan painopisteitä määriteltiin ja lisättiin keskitettyä aineiston valintaa. Bestseller-kokeilu päätettiin laajentaa kaikkiin Helmet-kirjastoihin. HelMet-aineistohaun uudistus suunniteltiin ja toteutettiin testitietokannassa. Lisäpalveluna HelMet-aineistohaun yhteydessä tarjottiin Ellibsin e-kirjojen lainauspalvelu. Mahdollisuus kuunnella musiikkia Naxos Music Library -palvelun kautta otettiin kokeiluna käyttöön kesäkuussa 2007. Tietopalveluyhteistyön tuloksena kehitettiin yhteisiä opastajasivuja henkilökunnan käyttöön ja kirkastettiin tietopalvelun roolia aloittamalla ”Lainaa kirjastonhoitaja” -palvelu kokeiluluonteisesti muutamissa HelMet-kirjastoissa.

Henkilöstö ja koulutus

Vuoden aikana toteutettiin yhteistyössä muiden HelMet-ryhmien kanssa 59 koulutustilaisuutta, joissa oli osallistujia yhteensä 2 048. Ensimmäinen yhteinen koulutus-ohjelma seudun kirjastonhoitajille käynnistyi keväällä ja siihen osallistui 12 kirjastonhoitajaa Espoosta, Helsingistä ja Vantaalta. Koulutukseen sisältyi neljän viikon vaihto toisen kunnan kirjastoon. Koulutukseen saatiin avustusta Etelä-Suomen lääninhallitukselta ja opetusministeriöltä. Myös ensimmäiset yhteiset tulokaskurssit (2 kpl) pidettiin kuluneena vuonna.

Viestintä ja markkinointi

HelMet-kirjaston viestintä- ja markkinointiohjelma hyväksyttiin. Ohjelmassa määriteltiin tavoitteet sisäiselle ja ulkoiselle viestinnälle sekä markkinoinnille. Kirjastoa markkinoitiin nyt ensimmäistä kertaa ekaluokkalaisille koko seudulla. Ekaluokkalaiset kutsuttiin kirjastokäynnille, ja kaikille käyneille annettiin kirjastoa mainostava kirjareppu. Maahanmuuttajille tarkoitettu HelMet-kirjaston esite valmistui. Esite on 13 kielinen. Yhdessä toteutettiin mm. Lainan päivä-kampanja, Lapsimessuille osallistuminen (kirjastoauto mukana) ja Helsingin Kirjamessuille osallistuminen. Kirjamessuilla yhteistyökumppanina oli Helsinki Innovation Store, joka hoiti osaston sisustuksen. Lisäksi toteutettiin tiedotuskampanja kirjastokortin tärkeydestä, ja palautelomake sai HelMet-ilmeen.

HelMet-kirjaston henkilökunnan käyttöön tarkoitetun yhteisen HelMet-verkkosivuston (internet, intranet ja/tai ekstranet) sisältötarpeita ja toteutusvaihtoehtoja kartoitettiin. Työryhmän loppuraportti valmistui syyskuussa.

*HelMet-kirjamessuosaston kalusti
Helsinki Innovation
Store.*

Valtakunnallinen kirjastopolitiikka – keskuskirjastotoiminta

Yleisten kirjastojen neuvosto kokoontui kaksi kertaa

Yleisten kirjastojen neuvosto on kirjastokentässä keskeinen toimija. Sen tehtävänä on koordinoida yleisten kirjastojen yhteistyötä valtakunnallisella tasolla sekä edustaa niitä kansallisen kirjastoverkon toimintaan ja kehittämiseen liittyvissä asioissa. Keskeisellä sijalla on yhteistoiminnan edistäminen muun kirjastoverkon ja sidosryhmien kanssa. Neuvoston toimeenpaneva elin on työvaliokunta, joka kokoontuu tarvittaessa.

Yleisten kirjastojen neuvostossa ovat edustettuina Helsingin kaupunginkirjasto yleisten kirjastojen keskuskirjastona, maakuntakirjastot sekä kunkin maakuntakirjastoalueen kirjastot keskuudestaan valitsemansa edustajan kautta. Vuonna 2007 neuvosto aloitti neljännen toimikautensa koostuen kaksi kertaa: Helsingissä (24.4.) ja Mikkelissä (23.10.). Keskuskirjasto organisoii neuvoston toimintaa ja huolehtii kokousjärjestelyistä.

Neuvoston työskentelyn pohjalla on ajassa elävä ja tarpeen mukaan täydentyvä toimintasuunnitelma, joka käydään säännöllisesti läpi neuvoston kokouksissa. Uudet asiat kirjataan toimintasuunnitelmaan ja siitä poistetaan asiat, jotka ovat loppuun käsitelty tai eivät ole enää ajankohtaisia.

Ajankohtaisia asioita:

Yleisten kirjastojen neuvoston puheenjohtajaksi vuosiksi 2008–2009 valittiin syksyn kokouksessa yksimielisesti kirjastotoimen johtaja Maija Berndtson Helsingistä.

Keskuskirjastotoiminnan pitkäaikainen vaikuttaja ja Yleisten kirjastojen neuvoston sihteeri Hannu Taskinen siirtyi eläkkeelle 1.11.2007 alkaen. Hänen tilalleen valittiin johtava suunnittelija Erkki Lounasvuori.

Johtava suunnittelija Erkki Lounasvuori, yleisten kirjastojen neuvoston sihteeri.

Edustus:

- Kansalliskirjaston johtokunnassa ja muissa Kansalliskirjaston ohjausjärjestelmään kuuluvissa ryhmissä, mm. Digitaalisten verkkopalvelujen työryhmä
- FinELib-konsortion konsortio- ja ohjausryhmissä
- Kirjastosektoreiden yhteiset kokoukset

Neuvoston keväällä 2007 perustaman 6-henkisen työryhmän laatima Verkkostrategia valmistui ja sitä käsiteltiin neuvoston kokouksessa Mikkelissä. Verkkostrategian käsittelyä jatketaan neuvoston ensi kevään 2008 kokouksessa. Verkkostrategia on kaikkien vapaasti kommentoitavissa KirjastoWikissä – <http://wiki.kirjastot.fi/index.php/Verkkostrategia>

Kevätkokouksessa jo esillä olleiden keskustelujen tiimoilta neuvosto perusti Mikkelin kokouksessa 5-henkisen (+ neuvoston sihteeri) työryhmän valmistelevaan neuvostolle omaa strategiaa. Strategiaa tarvitaan, jotta voidaan selkeästi ja paremmin reagoida kirjastoalalla tapahtuviin muutoksiin, tuoreimpana Axiell ja Origo kirjastojärjestelmien yhdistyminen vuodenvaihteessa. Strategian toiminnallista osaa tulee edustamaan em. Verkkostrategia.

Alueellinen yhteistyö:

- Joensuun seutukirjaston aloittaminen 2.1.2007
- Selvitys ja esitys Kouvolan seudun kuuden kunnan kirjastoyhteistyön syventämisestä
- Satakunnan seutukirjastosiselvitysten valmistuminen
- Yhteistyöstä 1:een: Hyvinkään, Riihimäen, Hausjärven ja Lopen kirjastojen yhteistyön kehittäminen
- Muitakin alueellisia yhteistyöselvityksiä on rakenteilla, mm. Varsinais-Suomen kirjastosiselvitys.

Suomen Kulttuurirahaston alulle panemia Kirjataloita käsiteltiin neuvoston sekä kevään että syksyn kokouksessa. Kirjatalokoiisiin oli 11.10. mennessä ilmoittautunut 363 kuntaa.

Keskuskirjastotoiminta

Kirjastolain mukaan Helsingin kaupunginkirjasto toimii yleisten kirjastojen keskuskirjastona. Keskuskirjastotoimintaa rahoittaa pääosin Opetusministeriö.

Keskuskirjastolle myönnettiin avustusta seuraavien tehtävien hoitamiseen:

- Keskus- ja Ulkomaalaiskirjastotehtävä (Ulkomaalaiskirjasto 1.10.2007 lähtien Monikielinen kirjasto)
- Kirjastot.fi -verkkopalvelun ylläpitoon ja kehittämiseen
- Verkkokäyntien tilastoinnin toteutukseen
- Fono-tietokannan julkisen verkkoversion kehittämiseen
- Nuorten verkkopalvelun Sivupiirin kehittämiseen ja toteuttamiseen
- Kysy kirjastonhoitajalta verkkopalvelun uudistamiseen (OPAS-prototyypin pohjalta semanttisen webin sovelluksilla ja työkaluilla)
- Frank-monihaun ja Tiedonhaun portin jatkokehittämiseen.

Kuluvana vuonna kehitettiin verkkopalveluita aktiivisesti. Fono-tietokanta avattiin julkiseen käyttöön heinäkuussa, mutta varsinainen julkistus tapahtuu vasta, kun tietty toiminnallinen hienosäätö sekä ruotsinkielinen käyttöliittymä on saatu tehdyksi. Nuorten verkkopalvelun Sivupiirin pilottiversio valmistui vuodenvaihteessa. Verkkokäyntien tilastosovellus valittiin ja pilottiversio valmistui joulukuussa. Kaunokirjallisuuden sanaston verkkoversio Verkko-Kaunokki ja ruotsinkielinen Web-Bella valmistuivat toukokuussa. Tiedonhaun portti lakkasi projektina ja siirtyi osaksi Kirjastot.fi -verkkopalveluita. Muitakin verkkopalveluita kehitettiin, mutta niiden julkistus siirtyi vuodelle 2008.

Keskuskirjastokokousta ei ehditty pitää vuonna 2007, vaan sen järjestäminen siirtyi tammikuulle 2008.

Kaukopalvelu

Keskuskirjasto toimii yleisten kirjastojen kaukopalvelukeskuksena. Sen kokoelmat ovat kaukopalvelun välityksellä Suomen muiden kirjastojen käytettävissä. Lisäksi keskuskirjasto välittää yleisille kirjastoille lainoja ja kopioita ulkomaisista kirjastoista.

Omista kokoelmista annettuja kaukolainoja rekisteröitiin 12 645, näistä monikielisen kirjaston siirtokokoelmista lähetettyjä lainoja oli 5 128 kpl.

Omien asiakkaiden toimeksiannosta lähetettiin 1 198 tilausta. Muiden kirjastojen tilauksia välitettiin ulkomaisiin kirjastoihin 124 kpl eli yhteensä tilauksia lähetettiin 1 322 kpl. Näistä saatiin kaukolainoina 1 228 kpl.

Kansainvälinen yhteistyö

Kansainvälinen yhteistyö oli vilkasta ja laaja-alaista. Opetusministeriön kanssa jatkettiin mm. johtamiseen liittyvien koulutusohjelmien ja lasten ja nuorten nettikäyttöön liittyvän EU-projektin läpivientiä. Kirjastosta tehtiin luento- ja virkamatkoja, ja useita vieraita ja vierailijaryhmiä otettiin vastaan. Talossa oli ulkomaalainen harjoittelija, ja vuoden kuluessa järjestettiin yksi kansainvälinen seminaari.

Opetusministeriön kanssa toteutetut hankkeet

Tutustumismatkat Suomen kirjastolaitokseen

Pietarista tullut kolmen hengen ryhmä tutustui Suomen kirjastoverkostoon ja sen toimintaan sekä Helsingin kaupunginkirjastoon 28.–30.5.2007. Ryhmä oli erityisesti kiinnostunut verkkopalveluista.

”Management Training Programme”-koulutusohjelma jatkui

Helsingin kaupunginkirjaston, opetusministeriön ja paikallisten venäläisten toimijoiden järjestämä ”Management Training Programme for Library Staff in Public and Research Libraries” -koulutus jatkui. Ohjelman läpivientiä jatkettiin neljässä kohteessa, Vologdassa, Novgorodissa, Arkangelissa ja Pihkovassa.

Moduuleista koostuva koulutus sisälsi mm. oppia johtajana toimimisesta, henkilöstö- ja muutosjohtamisesta ja verkostojen ja yhteistyön merkityksestä.

Opintomatka Tanskaan 1.–5.10.2007

Opintomatka suuntautui mm. Århusiin, Silkeborgiin, Koldingiin, Gentofteen ja Kööpenhaminaan. Ryhmä vieraili myös Malmössä. Ohjelma suunniteltiin yhteistyössä opetusministeriön ja Tårnby Kommunebibliotekerin kanssa. Matkalle osallistui kahden suomalaisen johtamiskoulutusohjelman osallistujia. Lisäksi Helsingin kaupunginkirjastoista oli edustajia mukana. Ryhmässä oli yhteensä 40 osallistujaa.

EU-Projektit

European Digital Media Reporter, EDM

Projektissa on tarkoituksena luoda kriteerejä, joilla lapsille ja nuorille tehtyjä verkkosivustoja arvioidaan sekä löytää metodeja, joiden keinoin ne saadaan käyttöön kouluissa ja kirjastoissa. EDM Reporter Comenius 3 verkosto kehittää välineitä, joilla opettajat, kirjastonhoitajat ja lapset kaikkialla Euroopassa voivat arvioida kirjallisuusaiheisia sivustoja, niin että niitä voidaan käyttää tehokkaasti edistämään monikulttuurisuuskasvatusta. Projektia koordinoi Internationales Institut für Jugendliteratur und Leseforschung (International Institute for Children's Literature and Reading Research, Vienna, Austria). Partnereita on 19. Projektin aloituspäivämäärä oli 1.10.2005 ja projekti päättyi 30.9.2008.

Katuran kirjaston asiakkaita.

Muut projektit

North -South Local Government Co-operation Programme

North -South Local Government Co-operation Programme on kirjastoyhteistyöprojekti Vantaan, Helsingin, Espoon ja Windhoekin (Namibia) kaupunginkirjastojen välillä. Namibian pääkaupunkiin Windhoekiin on yhteisvoimin perustettu lähikirjasto Greenwell-Matongo -nimiseen kaupunginosaan. Vantaan kaupungin aloittamassa projektissa lähtökohtana on, että suunnitelmat tehdään paikallisista tarpeista käsin ja että paikalliset viranomaiset sitoutuvat tekemään oman osansa. Elokuussa ja joulukuussa Espoon, Helsingin ja Vantaan kirjastojen edustajat tekivät matkan Windhoekiin, Helsinkiä edustivat Maria Repo ja Anu Lång. Päärahoittaja on Suomen Kuntaliitto.

Henkilökunnan virkamatkat

Virkamatkoja, joiden osallistujamäärä vaihteli, tehtiin yhteensä 54 kpl. Kirjaston henkilökuntaa kävi seuraavissa maissa: Bulgaria, Espanja, Etelä-Afrikka, Irlanti, Italia, Kroatia, Latvia, Liettua, Namibia, Ranska, Romania, Ruotsi, Tanska, Tsekki, Venäjä, Viro, Yhdysvallat.

Helsingin kaupunginkirjaston edustajien virkamatkat

Kirjastotoimen johtaja Maija Berndtson luennoi vuoden aikana Maarianhaminassa, Viipurissa, Nantesissa Ranskassa sekä Lovrainissa Kroatiaassa. Esitelmien aiheena oli kirjaston rooli muuttuvassa yhteiskunnassa sekä fyysisen kirjastotilan merkityksen muutos. Hän osallistui myös Kööpenhaminassa maaliskuussa pidettyyn pohjoismaisten pääkaupunkien kirjastotoimen johtajien kokoukseen ja oli jäsenenä Tukholman kaupunginkirjaston lisärakennusta koskevan kansainvälisen arkkitehtuurikilpailun juryssä. Kilpailun avulla haetaan ratkaisua lisätilan saamiseksi Gunnar Asplundin suunnittelemaan kirjastorakennukseen.

Kirjastotoimen apulaisjohtaja Marja-Liisa Vilkkö-Hämäläinen osallistui Seattlessa pidettyyn kansainväliseen kirjastoalan konferenssiin 6.5.–12.5. ”The Changing Face of Metropolitan Libraries”, jonka järjesti IFLA:n Metropolitan Libraries Section. Konferenssissa teemoina olivat erityisesti eri asiakassegmenttien palvelujen kehittäminen ja uudet vuorovaikutteiset verkkopalvelut.

Kehittämispäällikkö Marja-Liisa Komulainen luennoi Liettuassa Seminar on Quality Issues of Public Libraries-konferenssissa 3.–5.6.2007.

Informaatikko Samuli Kunttu luennoi Århusissa Tanskassa Elevations – The Networking library-seminaarissa 9.–12.6.2007 sekä Västeråsissa Ruotsissa Det inkluderande och gränslösa biblioteket-seminaarissa.

Osastonjohtaja Kari Lämsä luennoi Virossa Tallinnassa kirjastopäivillä 28.2. 2007, Virossa Viljandin kulttuuriakatemiassa 25.–27.4. 2007 ja Latviassa Riikassa 5.–8.12.2007 sekä Madridissa Espanjassa.

Suunnittelija Rauha Lönn luennoi Englannissa Lontoossa Internet Librarian International-konferenssissa 8.10.2007.

Projektipäällikkö Kristina Virtanen luennoi Latviassa Riikassa 22.–25.5 ja Romaniassa Sibiussa ja Bukarestissa 7.–12.11.2007.

Suunnittelija Nina Granlund luennoi Italiassa Firenzessä 12.4.2007 Informara a distanza 2.0-seminaari.

Vieraita 16 eri maasta

Helsingin kaupunginkirjastolla oli yhteensä 501 vierasta joille tehtiin erityinen ohjelma. Vieraat tulivat Etelä-Koreasta, Islannista, Japanista, Kanada, Kiinasta, Latviasta, Norjasta, Ranskasta, Ruotsista, Saksasta, Tanskasta, Unkarista, USA:sta, Uudesta Seelannista, Venäjältä ja Virossa.

Tukholman kaupunginkirjaston johtaja Inga Lundén esitteli virkamiehille ja poliitikoille järjestetyssä kutsutilaisuudessa Tukholman kaupunginkirjaston lisäkennusta koskevan arkkitehtuurikilpailun kuutta loppukilpailuun selvinnyttä ehdotusta 21.3 luennossaan ”2000-luvun kirjasto – Bibliotek för 2000-talet”.

Jens Lauridsen Tårnebyn kirjastosta ja Sanne Caft Kööpenhaminan kirjastoista luennoivat 14.11.2007 aiheista ”The Library Profession in the Future” (Caft) ja Tendencies on the Libraries, Jens Lauridsen (Lauridsen).

Vieraita Arabianrannan kirjastossa. Kirjastoa esittelee kirjastonjohtaja Kari Vante (oik.).

Henkilövaihtoa Riikaan ja Tukholmaan

Tänä vuonna Helsingin kaupunginkirjastolla oli henkilöstövaihtoa Riga Central City Library:n kanssa. Ms Dolorosa Veilande, Deputy Library Director, Riga Central Library ja Mr Janis Sprogis, Head of Division of Maintaining, Riga City Council Culture Department, vierailivat Helsingissä 14.–16.3.2007.

Kristina Virtanen oli puolestaan henkilöstövaihdossa Riikan kaupunginkirjastossa 22.–25.5.2007 ja Kari Lämsä 5.–8.12.2007.

Tietopalveluvirkailija Riitta Hämäläinen oli kaupungin henkilöstöasiainkeskuksen organisoimassa henkilöstövaihdossa Tukholman kaupunginkirjastossa 13.–21.10.2007, ja viestintäpäällikkö Sari Lehikoinen ja johtava suunnittelija Riitta Taarasti olivat Tukholman kaupunginkirjaston markkinointi- ja verkkokirjastoyksikön vieraina 25.–30.11.

Kansainvälinen harjoittelija Saksasta

Ulla Schwarzelühr, Fachhochschule Köln (Cologne University of Applied Sciences), oli Helsingin kaupunginkirjaston harjoittelijana 5.3.–4.9.2007. Schwarzelühr tutustui Helsingin kaupunginkirjaston ja koko Suomen kirjastoverkoston toimintaan. Hänellä oli EU:n Leonardo da Vinci Mobilität -ohjelman stipendi.

Kansainväliset seminaarit

Pohjoismaisia kirjastoja – johtamisen strategioita uusiutuville rakenteille -seminaari

Seminaari pidettiin Hanasaaren kulttuurikeskuksessa 13.–15.9.2007. Se järjestettiin yhteistyössä Pohjoismaisen ministerineuvoston ja Opetusministeriön kanssa. Vuonna 2007, Pohjoismaiden ministerineuvoston Suomen puheenjohtajakaudella, pyrittiin vahvistamaan pohjoismaiden valmiuksia ja mahdollisuuksia vastata globalisaation haasteisiin sekä lisäämään ihmisten luottamusta pohjoismaisen kansalaisyhteiskunnan toimivuutta ja pohjoismaista mallia kohtaan. Viralliseen puheenjohtajuusohjelmaan kirjattiin ensimmäistä kertaa kirjastoseminaari. Pohjoismaiden ministerineuvosto rahoitti seminaarista puolet, loppuosan Opetusministeriön puheenjohtajuuskauden rahasto. Osallistujia seminaarissa oli kaiken kaikkiaan 72, mm. Pohjoismaista, Balttiasta ja Venäjältä.

Tukholman kaupunginkirjaston johtaja Inga Lundén oli yksi Hanasaassa pidetyn seminaarin puhujista.

Muu toiminta

Helsingin kaupunginkirjasto on jäsenenä IFLA:ssa eli The International Federation of Library Associations and Institutions -järjestössä.

Tilivuosi 2007 oli kaupunginkirjastossa tuloksellinen. Toimintakulujen toteutumisaste oli 99,0 %, mikä merkitsee, että kaupunginkirjasto saattoi palauttaa omistajalleen osan käytettävissään olevista määrärahoista. Tuloja kertyi 13 % yli tavoitteen. Aukiolotavoite saavutettiin, ja verkkokirjaston suosio jatkoi kasvuaan.

Kaupunginkirjaston toimintakate oli -28 616 058 euroa ja tilikauden tulos -30 018 886 euroa. Toimintakate saadaan, kun tuloista vähennetään menot. Kun toimintakatteen lisätään käyttöomaisuuden poistot, saadaan tulos.

Kaupunginkirjaston käyttömenot ennen poistoeria olivat 31 633 786 euroa. Menot kasvoivat 6,2 % ja tulot 4,9 % vuodesta 2006.

Tuloja kertyi 3 017 728 euroa, mikä on 141 060 enemmän kuin edellisvuonna. Kirjaston omarahoitusosuus laski hieman ja oli 9,5 %. Kirjasto tuloutti ulkopuolisista rahoituslähteistä saatuja tukia ja avustuksia kaikkiaan 865 237 euroa, 7,1 % enemmän kuin edellisvuonna ja yli kaksinkertaisesti enemmän kuin talousarviossa oli varauduttu. Ulkopuolisen rahoituksen osuus kaikista tuloista oli 29 %. Suurin osa ulkopuolisesta rahoituksesta saatiin opetusministeriöltä, mutta myös Etelä-Suomen lääninhallitus ja Pohjoismaiden ministeriöneuvosto myönsivät avustuksia.

Yleisöltä perityt maksut, korvaukset ja myyntitulot kasvoivat hieman edellisvuodesta ja olivat yhteensä 1,88 miljoonaa euroa, kun ne vastaavasti vuonna 2006 olivat 1,84 miljoonaa euroa. Myöhästymismaksukertymä on muutaman viime vuoden laskun jälkeen kääntynyt lievään nousuun. Myös varausmaksuja kertyi hieman enemmän kuin edellisvuonna.

Asukasta kohden käyttömenot kasvoivat 4,5 % ja olivat 55,66 euroa/asukas. Nettomenot asukasta kohden vuonna 2007 olivat 50,35 euroa, kun ne vastaavasti vuonna 2006 olivat 48,13 euroa. Kaupunginkirjaston tuottavuus pieneni 3 % perusvuodesta 2004 vuoteen 2007, mutta jäi lähes samalle tasolle kuin vuonna 2006.

Kirjastoaineiston hankintaan käytettiin asukasta kohden 4,46 euroa (ei sisällä käsittelykuluja), mikä on 7,2 % enemmän kuin edellisvuonna (4,16 euroa). Asukaskohdasta aineistomäärärahaa on saatu vähitellen kohotettua. Vuodesta 2004 vuoteen 2007 on aineistomäärärahaan saatu 0,72 euron (19,3 %) kohennus.

Kaupunginkirjaston käyttötalousarviota sekä investointiosaa on korotettu toimintavuoden aikana. Käyttömenoja

korotettiin uuden palkkasopimuksen ja kielitaidon huomioon ottamisen vuoksi sekä ennakoitua suuremman ulkopuolisen rahoituksen ja keskustakirjaston toteutusvaihtoehtoja selvittämään nimetyn selvitysmiehen palkkion vuoksi yhteensä 981 000 eurolla. Osa käytettävissä olevista ylityksistä jätettiin käyttämättä mm. sen vuoksi, että kaikki ulkopuolisin varoin rahoitetut hankkeet eivät toteutuneet tilivuoden aikana.

Investointeihin sisältyvän irtaimen omaisuuden määrärahoja korotettiin vuoden aikana 340 000 eurolla. Korotuksen perusteena oli eräiden hankkeiden siirtyminen vuodesta 2006 vuoteen 2007.

Irtaimen omaisuuden määrärahoja käytettiin kaikkiaan 1 153 106 euroa. Määrärahoja käytettiin mm. itsepalvelu- ja lajittelevien palautusautomaattien hankintaan, kirjastojen palvelualueiden uusimiseen, toimitilojen kuluneisuuden torjumiseen, turvalaitteiden hankintaan sekä kirjastojen perustamishankintoihin. Tilakeskuksen johdolla ja rahoittamana perusparannettiin Herttoniemen ja Jakomäen kirjastojen talotekniikkaa. Kaupunginkirjasto varusti remontin yhteydessä Pohjois-Haagan kirjaston uusin kalustein.

Ympäristöpolitiikka, -tavoitteet ja ympäristöindikaattorit

Teija Tikka on yksi kirjaston ekotukihenkilöstä.

Kirjaston ympäristöasioiden seurantajärjestelmä sisältää sekä kaikille kaupungin virastoille ja laitoksille yhteisiksi valittuja yleisindikaattoreita että omista lähtökohdista kehitettyjä mittareita. Raportoitaviksi teemoiksi on valittu uudelleen käyttö/kierrätys, energia, ympäristötietouden lisääminen, hankinnat, liikenne ja jätehuolto.

Kirjaston ympäristöpolitiikan peruspilarit ovat aineiston tehokas kierrättäminen, kulttuuriperinnön säilyttäminen, syrjäytymisen ehkäiseminen ja ympäristötietämyksen lisääminen sekä ympäristön kuormittuneisuuden vähentäminen.

Kirjojen ja muiden teosten uudelleen käyttö on kirjastotoimen perusajatus. Kirjaston käyttöä ja samalla aineiston uudelleen käyttöä mitataan lainoilla. Lainoja kertyi saman verran kuin vuonna 2006 eli 9,6 miljoonaa. Aineiston kiertoluku (lainaa/aineistoyksikkö) jäi samalle tasolle kuin edellisvuonna ja oli 5,0, mikä merkitsee sitä, että koko aineisto kiersi vuoden aikana viisi kertaa. Ympäristöaiheisen aineiston lainaus kasvoi 10,7 % ja oli 16 839. Kiertoluku oli 2,4. Eniten lainattua oli edelleen ympäristösuojelua käsittelevä aineisto.

Uudelleen käytön ajatusta on toteutettu jo perinteeksi käyneellä tavalla myymällä käytöstä poistettua aineistoa. Aineistoa myytiin enemmän kuin edellisvuonna. Tuloja poistokirjamyynnistä kertyi 52 000 euroa, mikä on lähes 10 000 euroa enemmän kuin vuonna 2006.

Kaupunginkirjasto ei enää raportoi lämmön eikä veden kulutuksesta, koska kaikki kirjaston käytössä olevat toimitilat ovat 1.1.2006 lukien olleet kiinteistöviraston tilakeskuksen ylläpidossa. Sähkön hankintamenot sisältyvät kirjaston menoihin vain niiden kohteiden osalta, joista kaupunginkirjasto on tehnyt oman sähkösopimuksen. Sähkön hankintaan käytettiin kertomusvuonna 196 435 euroa (198 157 euroa vuonna 2006). Kirjasto seuraa myös käytössään olevien autojen polttoaineen kulutusta. Vuonna 2007 käytettiin kahden kirjastoauton, kotipalveluauton ja hallinnon käytössä olevan auton polttoaineisiin 11 619 euroa, hiekan vähemmän kuin vuonna 2006 (12 335 euroa).

Ympäristönäkökulma otetaan huomioon myös hankinnoissa. Kaupunginkirjasto seuraa ympäristöystävällisten toimistotarvike- ja atk-tarvikeostojen osuutta tuoteryhmän kokonaisostoista. Energiansäästölamppuja hankitaan.

Helsingin kaupungin edellyttämä ekotukihenkilötoiminta käynnistyi kaupunginkirjastossa tehokkaasti. Ekotukihenkilöiksi eri kirjastoista ilmoittautui yli odotusten kaikkiaan 12 henkilöä. Ekotukihenkilötoiminnan tarkoituksena on mm. edistää ympäristömyötäisiä käytäntöjä, motivoida työtovereita ympäristöasioiden edistämisessä sekä antaa panoksensa koko viraston ympäristöjohtamiseen.

Riskienhallinta ja sisäinen valvonta

Riskienhallinta ja sisäinen valvonta turvaavat asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja talousarvion toteutumista. Ne edistävät kaupungin hallinnon tuloksellisuutta puuttamalla toimintaa ja tavoitteita uhkaaviin tekijöihin ennakoivasti. Riskienhallinta on osa johtamista ja turvallisuutta.

Kaupunginkirjaston riskienhallintaohjeet ja toimenpideohjelma päivitettiin loppuvuodesta 2006 ja otettiin käyttöön keväällä 2007. Vuoden vaihteessa 2007–2008 käynnistettiin hanke, jonka tarkoituksena on kytkeä organisaation kaikilla tasoilla asetetut tavoitteet entistä kiinteämmin riskienhallintaan ja juurruttaa riskienhallinta osaksi johtamista koko kaupunginkirjaston tasolla ja kaikissa yksiköissä. Uusi malli otetaan käyttöön syksyllä 2008.

Kulttuuri- ja kirjastolautakunnan toiminta

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta. Jäsenet vasemmalta lukien: puheenjohtaja Jörn Donner, varapuheenjohtaja Anni Sinnemäki, Tiia Aarnipuu ja Henrika Zilliacus-Tikkanen. Takana vasemmalla Jussi Chydenius, Juha Peltonen ja Ilari Iivonen. Kuvasta puuttuvat Kristiina Kokko ja Päivi Lipponen.

Kulttuuri- ja kirjastolautakunnan kokoonpano vuosina 2005–2008

puheenjohtaja: Jörn Donner (SDP)	[Jani Ryhänen (SDP)]
varapuheenjohtaja: Anni Sinnemäki (Vihr)	[Hannu Oksala (Vihr)]
Tiia Aarnipuu (Vas)	[Jani Saxell (Vas)]
Jussi Chydenius (Vihr)	[Tanja Remes (Vihr)]
Ilari Iivonen (Kok)	[Mirja Halonen (Kok)]
Kristiina Kokko (Kok)	[Iina Pihlainen (Kok)]
Päivi Lipponen (SDP)	[Anna Kirstinä (SDP)]
Juha Peltonen (Kok)	[Olli Vasa (Kok)]
Henrika Zilliacus-Tikkanen (RKP)	[David Lindström (RKP)]

Helsingin kaupunginhallituksen edustaja:
Irmeli Wallden-Paulig (Kok), varalla Risto Rautava (Kok).

Keskeisimmät lautakunnan kokouksissa käsitellyt kirjaston asiat

Lautakunta kokoontui kertomusvuonna 11 kertaa. Kokouksissa käsiteltyjä kirjastoa koskevia talousasioita olivat mm. kaupunginkirjaston tilinpäätös vuodelta 2006, vuoden 2007 talousarvion noudattamisohjeet ja vuoden 2007 talousarvion toteutumista koskevat ennusteet (neljä ennustetta). Lisäksi käsiteltiin vuoden 2008 talousarvioehdotus sekä vuosien 2008–2010 taloussuunnitelmaehdotus ja ehdotus investointiosaksi 2008–2012. Esillä olivat myös vuoden 2008 investointimäärärahojen ylitys ja vuoden 2008 käyttösuunnitelma.

Lausunto annettiin seitsemästä asiasta, mm. valtuustoaloitteesta, joka koski työryhmän nimeämistä keskustakirjaston suunnittelua varten, Herttoniemenrannan palveluja ja monitoimitaloa koskevista talousarvioaloitteista ja Maunulan julkisia palveluja koskevasta talousarvioaloitteesta. Lisäksi käsiteltiin valtuutettu Hannele Luukkaisen toivomusponsi: Maunulan

kirjaston ja työväenopiston tilojen samanaikainen suunnittelu ja toteutus kauppakeskuksen kanssa ja Elina Moisio ym. talousarvioaloite, joka koski kirjaston aineistomäärärahojen nostamista ja Suomen kulttuurirahaston avustusta.

Kaupunginhallitukselle tehtiin esitys Kirjasto 10:n vuokrasopimuksen uusimisesta ja 84 m:n lisätilan vuokraamisesta. Kirjastoaineiston kuljetusta koskeva palveluasiakirja hyväksyttiin ja kiinteistöviraston tilakeskukselle annettiin ehdotus kirjastotoimen rakennushankkeiksi vuosille 2008–2012.

Keskustakirjastohankkeen selvitysmies Mikko Leisti vieraili kahdessa lautakunnan kokouksessa, toukokuussa ja marraskuussa. Vuoden viimeisessä kokouksessa käsitellyssä oli toimintasuunnitelma, joka koski Mika Waltarin 100-vuotisjuhlavuoden hankkeita.

Liitteet

1. Laina- ja kävijämäärät 1990–2007
2. Väestö ja lainaajat 2007 ja 2002
3. Laina- ja kävijät kirjastoittain 2006 ja 2007
4. Talous ja tunnusluvut 2007

Liite 1.

Laina- ja kävijämäärät 1990–2007

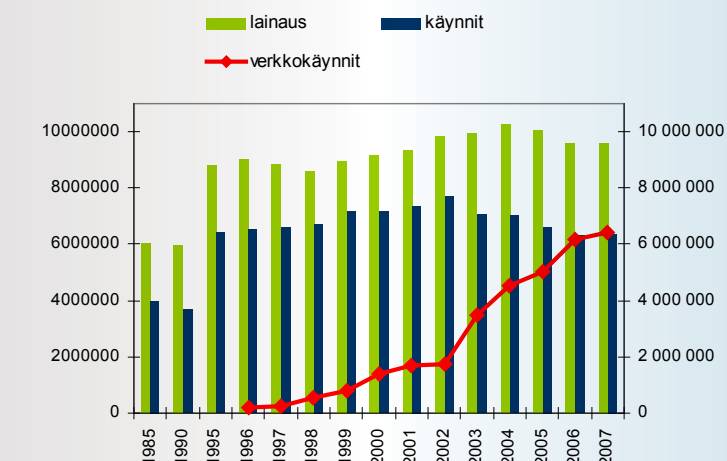
	Aukkaita	Lainat	per asukas	Käynnit	per asukas
2007	564 521	9 601 730	17,0	6 388 564	11,3
2006	564874*	9 604 384	18,0	6 331 038	11,8
2005	560 905	10 073 766	18,0	6 604 849	11,8
2004	559 330	10 232 092	18,3	7 012 309	12,5
2003	559 716	9 970 197	17,8	7 064 279	12,6
2002	559 718	9 877 608	17,6	7 714 120	13,1
2001	555 474	9 343 700	16,8	7 346 534	13,2
2000	551 123	9 150 598	16,6	7 160 113	13,0
1999	546 317	8 966 933	16,4	7 149 021	13,1
1995	515 765	8 794 637	17,1	6 401 776	12,4
1990	490 872	5 959 644	12,1	3 659 168	7,5

* Tilastokeskuksen
vuodenvaihteen arvio

Vuoden 2007 lainaus ja käynnit

	Laina- Käynnit
muutos vuoteen	
1990	-61,2 -73,0
1995	-9,2 1,1
1999	-7,1 11,4
2000	-4,9 11,6
2001	-2,8 13,8
2002	2,8 17,9
2003	3,7 10,4
2004	6,1 9,7
2005	4,6 4,1
2006	0,0 0,9

Laina-, fyysiset käynnit ja verkkokäynnit 1985–2007

Liite 2.

Väestö ja lainaajat 2007 ja 2002

Ikäryhmät	Helsingin väestö			Kirjaston lainaajat			Lainaaajien osuus (%)		
	v. 2007	v. 2002	muutos	v. 2007	v. 2002	muutos	v. 2007	v. 2002	muutos
0–4-vuotiaat	27 070	28 129	-1 059	489	593	-104	1,81	2,11	-0,30
5–9-vuotiaat	24 585	28 427	-3 842	8 117	10 701	-2 584	33,02	37,64	-4,63
10–14-vuotiaat	27 307	27 080	227	14 811	18 300	-3 489	54,24	67,58	-13,34
15–19-vuotiaat	29 350	27 0952	255	14 853	17 186	-2 333	50,61	63,43	-12,82
20–24-vuotiaat	44 405	44 758	-353	20 048	28 407	-8 359	45,15	63,47	-18,32
25–29-vuotiaat	53 549	51 726	1 823	24 285	31 396	-7 111	45,35	60,70	-15,35
30–34-vuotiaat	45 219	47 724	-2 505	21 134	26 011	-4 877	46,74	54,50	-7,77
35–39-vuotiaat	40 895	46 891	-5 996	17 668	25 554	-7 886	43,20	54,50	-11,29
40–44-vuotiaat	43 147	40 438	2 709	18 665	20 659	-1 994	43,26	51,09	-7,83
45–49-vuotiaat	38 716	38 820	-104	15 262	17 224	-1 962	39,42	44,37	-4,95
50–54-vuotiaat	37 607	41 829	-4 222	12 996	14 487	-1 491	34,56	34,63	-0,08
55–59-vuotiaat	40 019	35 451	4 568	11 144	12 329	-1 185	27,85	34,78	-6,93
60–64-vuotiaat	32 674	26 479	6 195	10 132	8 227	1 905	31,01	31,07	-0,06
65–69-vuotiaat	23 794	20 643	3 151	6 700	5 981	719	28,16	28,97	-0,82
70–74-vuotiaat	18 254	18 863	-609	4 346	4 598	-252	23,81	24,38	-0,57
75–79-vuotiaat	16 015	15 156	859	2 708	2 703	5	16,91	17,83	-0,93
80–84-vuotiaat	11 548	10 731	817	1 344	1 211	133	11,64	11,29	0,35
85–89-vuotiaat	6 837	6 354	483	475	392	83	6,95	6,17	0,78
90+ -vuotiaat	3 530	3 124	406	105	91	14	2,97	2,91	0,06
Yhteensä	564 521	559 718	4 803	205 282	246 050	-40 768	36,36	43,96	-7,60

Lainaaajiksi on laskettu vuoden 2006 aikana lainausoikeuttaan käyttäneet.

Liite 3.

Lainausta kävijät kirjastoittain
2006 ja 2007

Pääkirjaston lukuihin sisältyvät
myös Helsinki-kokoelma ja
Pasilan kirjavarasto.

Remonttien vuoksi osan vuotta
suljettuina olivat:
v. 2007: Herttoniemi, Jakomäki,
Pohjois-Haaga, Töölö ja Vuosaari
v. 2006: Pääkirjasto, Herttoniemi,
Pohjois-Haaga, Tapulikaupunki,
ja Töölö

	Lainat				Kävijät			
	2007	2006	muutos	muutos %	2007	2006	muutos	muutos %
Pääkirjasto	777 704	431 433	346 271	80,26	300 324	98 687	201 637	204,32
Kirjastoauto	220 632	228 842	-8 210	-3,59	108 668	98 660	10 008	10,14
e-kirjakok.	3 040	1 945	1 095	56,30	0	0	0	-
Arabianranta	117 135	114 218	2 917	2,55	96 188	101 532	-5 344	-5,26
Etelä-Haaga	197 671	203 996	-6 325	-3,10	128 266	129 213	-947	-0,73
Herttoniemi	119 843	127 781	-7 938	-6,21	73 799	84 829	-11 030	-13,00
Itäkeskus	1 024 981	1 042 020	-17 039	-1,64	474 509	481 319	-6 810	-1,41
Jakomäki	71 452	91 711	-20 259	-22,09	58 330	66 301	-7 971	-12,02
Kallio	692 323	728 489	-36 166	-4,96	442 754	472 786	-30 032	-6,35
Kannelmäki	356 344	392 763	-36 419	-9,27	204 945	212 572	-7 627	-3,59
Kirjasto10	570 830	561 599	9 231	1,64	583 859	572 268	11 591	2,03
Kontula	283 669	289 408	-5 739	-1,98	224 637	224 807	-170	-0,08
Kulosaari	37 824	41 499	-3 675	-8,86	37 656	37 495	161	0,43
Käpylä	132 748	138 430	-5 682	-4,10	96 789	103 673	-6 884	-6,64
Laajasalo	201 764	203 592	-1 828	-0,90	131 676	134 722	-3 046	-2,26
Lauttasaari	217 297	223 567	-6 270	-2,80	158 796	166 231	-7 435	-4,47
Malmi	391 864	406 970	-15 106	-3,71	350 636	351 894	-1 258	-0,36
Malminkartano	67 629	47 888	19 741	41,22	53 658	35 654	18 004	50,50
Maunula	85 163	93 094	-7 931	-8,52	48 540	51 101	-2 561	-5,01
Munkkiniemi	154 641	150 189	4 452	2,96	95 210	94 962	248	0,26
Myllypuron ls	0	0	0	-	43 766	38 360	5 406	14,09
Oulunkylä	449 705	461 767	-12 062	-2,61	212 242	222 300	-10 058	-4,52
Paloheinä	229 915	239 720	-9 805	-4,09	110 515	116 050	-5 535	-4,77
P-Huopalahti	23 062	22 462	600	2,67	33 621	35 108	-1 487	-4,24
Pitäjänmäki	111 409	117 232	-5 823	-4,97	77 147	71 564	5 583	7,80
Pohjois-Haaga	141 037	76 832	64 205	83,57	97 176	48 293	48 883	101,22
Puistola	109 011	124 299	-15 288	-12,30	102 872	96 237	6 635	6,89
Pukinmäki	164 680	173 993	-9 313	-5,35	101 620	105 661	-4 041	-3,82
Rikhardinkatu	624 350	662 752	-38 402	-5,79	581 840	581 656	184	0,03
Roihuvuori	91 095	95 347	-4 252	-4,46	51 394	51 950	-556	-1,07
Ruoholahti	25 338	27 378	-2 040	-7,45	32 072	33 207	-1 135	-3,42
Suomenlinna	9 063	8 895	168	1,89	13 619	15 614	-1 995	-12,78
Suutarila	147 245	148 496	-1 251	-0,84	126 811	127 148	-337	-0,27
Tapanila	136 389	134 664	1 725	1,28	70 360	73 343	-2 983	-4,07
Tapulikaupunki	93 172	83 100	10 072	12,12	73 125	64 191	8 934	13,92
Töölö	629 164	745 252	-116 088	-15,58	323 917	393 362	-69 445	-17,65
Vallila	129 586	143 288	-13 702	-9,56	112 185	125 540	-13 355	-10,64
Viikki	259 041	246 877	12 164	4,93	180 091	184 167	-4 076	-2,21
Vuosaari	407 220	478 573	-71 353	-14,91	343 198	398 931	-55 733	-13,97
Laitoskirjastot	99 734	95 968	3 766	3,92	31 753	29 784	1 969	6,61
Yhteensä	9 604 770	9 606 329	-1 559	-0,02	6 388 564	6 331 172	57 392	0,91

Liite 4.

Talous ja tunnusluvut 2007

1) sis. menovarausten käytön ja ylitysoikeuden: henkilöstömeno-
varaus 336 000 euroa Khs 26.11.2007, 11 000 euroa kielitaidon
huomioon ottaminen Khs 19.12.2007, ylitysoikeus 634 000 euroa
Kvsto 12.12.2007

2) sis. ylitysoikeuden 340 000 euroa Kvsto 31.1.2007
As.luku 568 300 as.(lähde: Tasken tieto)
Sarakkeessa Talousarvio 2007 on käytetty Kvston 15.11.2006
vahvistamia lukuja, joihin on tehty talousarviovuoden aikana
vahvistetut muutokset (+).

3) Toimintatuotot ja -kulut (toteutuma) on esitetty aikasarjana
siten, että inflaatio on eliminoitu (muutettu v. 2005 rahanarvoon)
Aukiolotunnit 2006 aikaisemmin ilmoitettu virheellisesti, 92 207.
Aineistomäärärahat on ilmoitettu siten, että luvussa on mukana
vain aineiston hankintahinnat, ei käsittelykuluja (uusi määrittely-
tapa otettu käyttöön v. 2006).
Vuoden 2007 menot sisältävät kaupunginkirjaston tulospalkkio-
varauksen 690 000 euroa (sis. henkilöstösivukulut).
Tulojen kirjauksessa on noudatettu suoriteperustetta. Kirjastojär-
jestelmässä maksamattomat, vuoteen 2007 kohdistuvat tulot on
kirjattu tuloihin 16 509 euron suuruisina. Laskelma sisältää kaikki
60 pv ja sitä vanhemman, tilinpäätöspäivänä palauttamatta
olleen aineiston, yhteensä 3 237 yks. Saatavat on arvostettu käyt-
tään laskentaperusteena maksimiyöhästymismaksua 6 euroa.
Kirjasto ryhtyi käyttämään 3/2002 aineistoperinnässään perintä-
toimiston palveluja.
Tilivuoden lopussa palauttamatta jääneiden aineistoyksiköiden
määrä on 2,3 % pienempi kuin edellisenä vuonna. Perintätoimis-
ton käyttöönottovuodesta 2002 saatavien määrä on vähentynyt
9 500 kappaleesta vuoden 2007 tasoon 3237.
Käyttöomaisuudet poistoajat: atk-laitteet ja ohjelmistot 3 v.
kuljetusvälineet: kirjastoautot 10 v., pakettiautot ja kevyet kuorma-
autot 5 v. muut laitteet ja kalusteet 3 v.
(Kulttuuri- ja kirjastolautakunta 18.12.1996)
Lisäys: kulttuuri- ja kirjastolautakunta 24.1.2001
Muut pitkävaikutteiset menot 3 v.

Taloustiedot (1000 e)	Toteutuma 2005	Toteutuma 2006	Toteutuma 2007	Talousarvio 2007	sis.muu- tokset
KÄYTTÖTALOUS					
Toimintatuotot	3 035	2 877	3 018	2661	
(defl. 2005=100) ³⁾	(3035)	(2791)	(2837)		
Toimintakulut	28 979	29 780	31 634	31948 ¹⁾	336+11+
(defl. 2005=100) ³⁾	(28 979)	(28 887)	(29 736)		634
Toimintakate	-25 945	-26 903	-28 616	-29 287	
Poistot	1 689	1 515	1 403	1 520	
Tulos	-27 634	-28 418	-30 019	-30 807	
INVESTOINNIT					
Kirjastorakennukset	0	0		0	
Irtaimen omaisuuden perushankinta	1 265	1 482	1 153	1590 ²⁾	340
Määrätavoitteet					
Suoritemäärä:					
Lainat, kpl	10 073 766	9 604 384	9 601 730	10 000 000	
Käynnit, yhteensä (sitova tavoite)	11 617 354	12 486 787	12 824 230	12 000 000	
Asiakaskäynnit, kerta	6 604 849	6 331 038	6 388 564	6 300 000	
Verkkokäynnit, kerta	5 012 505	6 155 749	6 435 666	5 700 000	
Toiminnan laajuus					
Aukiolotunnit (sitova tavoite)	87 862	86 585	89 345	87 000	
Lainat/aukiolotunti	115	111	107	118	
Käynnit/aukiolotunti	132	144	144	141	
Käynnit/henkilötyövuosi	24 458	26 568	27 286	25 532	
Aukiolotunnit/1000 as.	157	155	157	152	
Lainat/henkilötyövuosi	21 205	20 435	20 429	21 277	
Henkilötyövuodet/1000 as.	0,85	0,84	0,83	0,84	
Tuotannon tekijämäärä					
Kirjastot 31.12.	36	36	36	36	
Kirjastoautot 31.12	2	2	2	2	
Laitoskirjastot 31.12	11	11	11	11	
Palvelupaikat 31.12	1	1	1	1	
Henkilötyövuosi	475	470	470	470	
Tilat, m ² /31.12	37 065	37 065	36 993	37 065	
Kokoelma, kpl	1 962 328	1 934 996	1 915 827	2 000 000	
Tehokkuus/taloudellisuus					
Menot/laina, e (ei poistoja)	2,88	3,10	3,29	3,10	
Menot/käynnit, e (ei poistoja)	2,49	2,38	2,47	2,52	
Menot/asukas, e (ei poistoja)	51,87	53,28	55,66	55,25	
Tulot/laina, e	0,30	0,30	0,31	0,27	
Tulot/asukas, e	5,43	5,15	5,31	4,75	
Toimintakate/ laina, e	-2,58	-2,80	-2,98	-2,83	
Toimintakate/asukas, e	-46,43	-48,13	-50,35	-50,51	
Aineistomenot/laina, e	0,22	0,24	0,26	0,25	
Aineistomenot/asukas, e	3,92	4,16	4,46	4,50	
Lainat/kokoelma	5,1	5,0	5,0	5,0	
Kokoelma/asukas, kpl	3,5	3,5	3,4	3,	
Tuottavuus (2004=1)	0,98	0,98	0,97	1	